

Hållbarhetsboks slut

2019

Sammanfattning

Västerviks kommun har sedan år 2006 redovisat årliga Hållbarhetsbokslut med uppföljning av miljömål, folkhälsomål och ekonomiska hållbarhetsmål i ett sammanhållet dokument. Hållbarhetsbokslutet för år 2019 beskriver ett antal utvalda indikatorer och händelser som speglar kommuninnevärnans och kommunkoncernens miljösituation, livskvalitet och försörjning under år 2019. Uppföljningen är precis som år 2018 indelad efter FN:s 17 Globala målområden för hållbar utveckling - Agenda 2030.

1. Ingen fattigdom
2. Ingen hunger
3. Hälsa och välbefinnande
4. God utbildning för alla
5. Jämställdhet
6. Rent vatten och sanitet
7. Hållbar energi för alla
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
10. Minskad ojämlikhet
11. Hållbara städer och samhällen
12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatförändringen
14. Hav och marina resurser
15. Ekosystem och biologisk mångfald
16. Fredliga och inkluderande samhällen
17. Genomförande och globalt partnerskap

Sist i rapporten finns en tabell med sammanställning av utvalda indikatorer. Flertalet utgår från de nyckeltal som Rådet för kommunala analyser (RKA) har sammanställt i Kolada, till stöd för kommunernas arbete med Agenda 2030. Övriga uppgifter kommer från officiell statistik som Statistiska Centralbyrån (SCB), Folkhälsomyndigheten, Tillväxtverket eller Naturvårdsverket. Andra mer lokala uppgifter härrör från regional miljöövervakning, Energikontor Sydost, Västervik Framåt, kommunala enkäter eller sammanställningar inom de kommunala förvaltningarna och bolagen. Tyvärr finns en stor eftersläpning i delar av den officiella statistiken, i synnerhet inom energi- och klimatsektorn.

Västerviks kommun redovisar dessutom årligen 12 Gröna nyckeltal till Sveriges Ekokommuner. Dessa presenteras i samarbete med Miljöbarometern på ekokommunernas hemsida för jämförelse med de övriga 111 ekokommunerna och ekoregionerna i landet.

Sammanfattningsvis är förändringarna från år 2018 till 2019 inte särskilt uppseendeväckande men små förbättringar kan noteras inom de flesta målområdena, till exempel beträffande förbättrade skolresultat, minskade näringsutsläpp till kustvattnet och energieffektivisering.

Stora utmaningar finns i de globala klimatförändringarna med allt mer nyckfullt väder som orsakar låga grundvattennivåer och ökar sårbarheten i den lokala livsmedelsförsörjningen. Vi behöver både ytterligare minska utsläppen av fossil koldioxid och anpassa samhället till att klara extremväder med omväxlande torka och skyfall.

Omställningen till en mer hållbar konsumtion och produktion av varor är också nödvändigt för att minska negativ påverkan på klimat, miljö och människors hälsa.

Om utvecklingen ska bli långsiktigt hållbar måste vi tänka i flera dimensioner samtidigt, se helheten och förstå hur allting hänger ihop. Västerviks kommun ingår i en allt mer globaliserad värld. Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna oftast lokala.

Hållbar utveckling innebär att ta strategiska beslut som steg för steg leder mot en ökad hållbarhet. Kommunkoncernen har därför en viktig roll som föregångare i arbetet. Gemensamma målbilder som bygger på de fyra hållbarhetsprinciperna utgör ramverket. Att genomföra hållbarhetskonsekvensanalyser i beslutsprocesserna, få till en mer cirkulär ekonomi och att lokalt arbeta in Agenda 2030-målen och kommunens vision i de dagliga verksamheterna är några av verktygen.

Det handlar ofta om komplexa förhållanden där det gäller att ha ett helhetsperspektiv. Klimatförändringarna leder bland annat till översvämningar, torka och förändrade odlingsförhållanden som ökar sårbarheten i den inhemska livsmedelsförsörjningen. Låga grundvattennivåer och extremt lite nederbörd blir följderna. Ojämlikhet kan skapa instabila samhällen med ökat våld. Försämrade folkhälsa leder till ökade vårdkostnader och kortare livslängd. Listan kan göras mycket längre och slutsatsen är därför enkel att dra: Omställning lönar sig. Konsten är att hitta smarta lösningar genom ett tvärsektorieffektivt angreppssätt och att inte fortsätta enligt traditionella stuprörmodeller.

Innehåll

Sammanfattning	2
Globala Hållbarhetsmål Agenda 2030	4
Hållbarhetsdimensioner inom Agenda 2030	5
Vision 2030	6
Västervik är en ekokommun	9
Hur mäter vi hållbarheten?	10
Ingen fattigdom	11
Ingen hunger	12
Hälsa och välbefinnande	14
God utbildning för alla	16
Jämställdhet	18
Rent vatten och sanitet	20
Hållbar energi för alla	22
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	24
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	26
Minskad ojämlikhet	28
Hållbara städer och samhällen	30
Hållbar konsumtion och produktion	32
Bekämpa klimatförändringen	34
Hav och marina resurser	36
Ekosystem och biologisk mångfald	40
Fredliga och inkluderande samhällen	42
Genomförande och globalt partnerskap	43
Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?	44
Indikatorer	45

Hållbarhetsbokslut för år 2019
Västerviks kommun, 593 80 Västervik

Tel: 0490-25 40 00
E-post: vastervik.kommun@vastervik.se
hemsida: www.vastervik.se

Produktion: Västerviks kommun
Kontaktperson: Gun Lindberg, Hållbarhetsstrateg, Kommunstyrelsens förvaltning

Omslagsbild: *Bevattning av jordbruksmark med näringsrikt vatten från Dynestadviken innebär både klimatanpassning, restaurering av en övergödd havsvik och ökad jordbruksproduktion i ett och samma projekt.*

Foton och bilder: Västerviks kommun, Naturvårdsverket, Scandina Bildbyrå, Position Västervik, Västerviks Miljö & Energi AB, Västervik Framåt, Det Naturliga Steget, Världsnaturfonden, KLT, Agenda 2030, Svenska FN-förbundet, FairTrade Sweden, natrum Västervik
Godkänt av kommunfullmäktige den 25 maj 2020

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

Globala Hållbarhetsmål - Agenda 2030

Agenda 2030 för hållbar utveckling innebär att alla FN:s medlemsländer förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030.

Nyckeln till hållbarhet är att se ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner som sammanlänkade. En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö.

Om cirka tio år ska Agenda 2030 och de globala målen ha uppnåtts, men ännu är det en lång väg kvar att gå.

Agenda 2030 innehåller 17 mål, 169 delmål och 230 indikatorer. De globala målen bygger på en hållbar tillväxt som håller sig inom planetens gränser. För att få till en hållbar utveckling krävs ett helhetsgrepp och ett engagemang från alla nivåer i samhället. Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna oftast lokala.

FN:s globala hållbarhetsmål

Utmaningarna är till stor del globala men lösningarna är oftast lokala

Hållbarhetsdimensioner inom Agenda 2030

Hållbar utveckling förutsätter långsiktighet och balans mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensioner. Dessa är beroende av varandra och måste samspela. Var för sig är de nödvändiga men inte tillräckliga.

Miljömässig - Klimat och naturmiljö

Vi är beroende av naturen för vår överlevnad. Vi behöver rent vatten, frisk luft och vi måste kunna odla mat. Klimatförändringar, spridning av gifter, övergödning är några av de utmaningar vi har. Sveriges miljökvalitetsmål är beslutade av riksdagen och definierar den miljömässiga dimensionen av de globala målen inom Agenda 2030. Syftet med miljökvalitetsmålen är att de ska vara vägledande för allt miljöarbete. Miljöbalkens regelverk är ett av de styrmedel som används för att nå miljökvalitetsmålen. I miljöbalken finns även ett antal miljökvalitetsnormer som anger lägsta godtagbara miljökvalitet. Kommunens miljötillsyn är en viktig del av miljömålsarbetet. Trots goda ambitioner har vi långt kvar till att nå de flesta av miljömålen till år 2020.

Social hållbarhet - Livskvalitet och folkhälsa

Den sociala dimensionen handlar om människor och våra inbördes relationer. Ett socialt hållbart samhälle vilar på en demokratisk värdegrund där hälsa, delaktighet och trygghet fokuseras. Social hållbarhet handlar också om kultur och att skapa goda mötesplatser för kommuninvånarna. En åldrande befolkning, migration, urbanisering, utflyttning till större städer och skillnader i hälsa mellan olika grupper innebär stora utmaningar för samhället. Förebyggande insatser för en god folkhälsa liksom tillgång till hälso- och sjukvård och stabila hälsosystem är en integrerad del av Agenda 2030. En god hälsa är därför också avgörande för att samtliga mål i agendan ska kunna uppnås. Att arbeta för en bättre folkhälsa handlar om att arbeta strukturellt med livsvillkor och levnadsförhållanden, och samtidigt kompensera för dessa förhållanden genom förebyggande åtgärder. Under 2019 har ett arbete pågått för att ta fram en ny Folkhälsost strategi för Västerviks kommun

Ekonomisk hållbarhet - Hållbar tillväxt

Om livskvalitet är det övergripande syftet för tillväxtarbetet sätter miljön gränser för möjliga resursuttag och utsläpp. Tillsammans skapar de ett avgränsat handlingsutrymme. Trygghet och välfärd kväver en ekonomi i balans. Det måste finnas förutsättningar att starta och utveckla företag. Men det får inte ske på bekostnad av människors hälsa eller på miljön. Kommunen har tydliga mål för att skapa hållbar tillväxt och att näringslivet ska utvecklas i syfte att öka sysselsättningen i kommunen. Näringslivsstrategin för Västerviks kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision 2030, regionens utvecklingsstrategi samt näringslivets och vår omvärldsutveckling. En grön tillväxt ger nya förutsättningar för näringslivet och möter samtidigt miljöutmaningar genom smarta lösningar som stärker både miljö och ekonomi.

Sveriges 16 miljökvalitetsmål

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Folkhälsomyndigheten

En hållbar framtid handlar om att tänka i flera dimensioner och se helheten

Vision 2030 - Livskvalitet varje dag

Västerviks kommuns vision om framtiden är ett samhälle där livskvalitet står i fokus varje dag. Visionen innehåller åtta målbilder med prioriterade inriktningsområden till år 2030.

Samverkan och innovation – för en tryggad välfärd

Våra demografiska och geografiska förutsättningar innebär att allt färre medborgare ska försörja allt fler i en relativt gles region långt ifrån de expansiva storstäderna. Detta ställer särskilda krav på innovation, samverkan samt smarta och hållbara lösningar för vår kommunala verksamhet. För att behålla en tryggad välfärd med bra skola, vård och omsorg som ger livskvalitet varje dag behöver kommunen en ekonomi i balans, professionella ledare och medarbetare. Tillsammans förstår vi och tar oss an framtidens utmaningar:

- Ökad samverkan inom kommunen och samverkan med andra kommuner.
- Ökad samverkan mellan kommun, näringsliv, medborgare och ideella krafter.
- Ökat antal innovativa lösningar för hållbar samhällsbyggnad.

Kommunikationer – Närmare varandra och omvärlden

Det är långt till större städer och vi behöver till viss del utvecklas på egen hand. För att få en gynnsam utveckling behöver vi också kunna ta del av och kommunicera med omvärlden både fysiskt och digitalt. Vi jobbar ständigt för att förbättra kommunikationerna med kortare restider inom och utanför kommunen, en hållbar och tillgänglig kollektivtrafik samt en bra och heltäckande digital infrastruktur. Detta skapar möjlighet till en utvidgad arbetsmarknadsregion. Förbättrade kommunikationer skapar livskvalitet och bygger förutsättningar för fortsatt utveckling på kort och lång sikt:

- Förkortade restider och goda pendlingsmöjligheter inom kommunen, och även till och från kommunen.
- Väl fungerande, tillgängliga och hållbara kommunikationer såväl på land som på vattnet. Detta gäller både kollektivtrafiken och den fysiska- och digitala infrastrukturen.

En attraktiv och trygg kommun där människor vill bo, jobba och leva

Västerviks kommun erbjuder ett attraktivt boende och livskvalitet nära natur och skärgård. För att möta upp mot framtida utmaningar behöver vi ett brett utbud av arbeten och möjligheter till stimulerande och varierad fritid. Vår goda service, bra bemötande och professionalism skapar delaktighet och gemenskap. För att lyckas skapar vi en starkare vikan i hela kommunen som präglar samverkan mellan kommun och medborgare, mellan land och stad samt inom näringslivet. Genom att skapa en attraktivare och mer händelserik kommun för våra invånare får vi också en intressant och roligare kommun för de som besöker oss:

- Skapa en attraktiv och trygg kommun med bred service vars främsta uppgift är att finnas till för sina medborgare.
- Professionellt bemötande och service som genomsyrar hela kommunorganisationen.
- Breddat utbud av bostäder som ger alla möjligheter till ett bra boende i hela kommunen.
- En starkare vi-känsla som präglar samarbetet inom hela kommunen.
- Det goda ledar- och medarbetarskapet skapar attraktiva arbetsplatser och goda ambassadörer.

Vi visar vägen mot en hållbar miljöutveckling

En god miljö med rent vatten, hållbar dricksvatten- och energiförsörjning, frisk luft att andas och en levande natur är en viktig del av vår livskvalitet. Vi tar klimathotet på största allvar och använder miljövänliga alternativ och giftfria kretslopp i stort och smått. Vi är en Ekokommun som visar vägen, ställer krav på och utbildar våra företag och invånare för att minska miljöpåverkan. I Västerviks kommun är vi särskilt beroende av att ekosystemen i Östersjön är i balans. Vi behöver investera ytterligare i miljöteknik och bättre främja ett hållbart företagande vad gäller tillverkningsindustri, gröna näringar och i tjänstesektorn. I första hand väljer vi miljövänliga, lokala alternativ som också bidrar till en cirkulär ekonomi med lokala kretslopp. Så visar vi vägen mot ett hållbart samhälle:

- Vi använder förnyelsebara energiformer och byggnadsmaterial med hög energieffektivitet.
- Våra ekosystem är livskraftiga och vi har utvecklat giftfria kretslopp. Det som produceras kan användas, återanvändas eller återvinnas med minsta möjliga resursförbrukning och miljöpåverkan.
- Vi är drivande i det gemensamma arbetet att skapa och bevara en levande Östersjö med ekosystem och livsmiljö i balans.
- Genom kunskapsutveckling, miljöteknik, och nytänkande har förutsättningar utvecklats för lokala företag baserade på förnybara råvaror. Detta bidrar till utvecklingen av en cirkulär ekonomi.

Ett näringsliv i tillväxt i en hållbar kommun

Vi har vår natur, vår kunskap och kreativitet som främsta resurser. Det möjliggör en växande besöksnäring och ett entreprenörskap som bildar ett varierat, hållbart och välmående näringsliv. För att ytterligare höja innovationsnivån och entreprenörskapet samarbetar vi med högre utbildning och forskning vid flera av landets högskolor och universitet. Vid sidan av näringslivet måste det även finnas en stark och välmående offentlig sektor med hög kompetens och ett engagerande ledarskap och professionella medarbetare. Västerviks kommun behöver en bred arbetsmarknad som matchar många olika typer av kompetenser som välkomnar alla typer av människor:

- En kreativ kommun med ett hållbart och varierat näringsliv, hög sysselsättningsgrad, god tillväxt, tillgång till kompetenta medarbetare.
- Här är det attraktivt och enkelt att starta, driva och utveckla företag.
- Vi tar tillvara och utvecklar de unika möjligheterna som finns inom kommunen för att främja besöksnäringen, och tryggar en god tillgänglighet till natur och skärgård.
- Utvecklad samverkan mellan destinationer inom kommunen och i närområdet.

God livskvalitet sätter medborgarna i centrum

Visionen om framtiden är ett samhälle där livskvalitet står i fokus varje dag

100 % av länstrafikens bussar drivs med fossilfria bränslen

Vision 2030 för Västervik antogs av kommunfullmäktige 2017

I Västerviks kommun finns ett brett utbud av sport- och fritidsaktiviteter för alla åldrar

Utbildning och kompetens i toppklass

Förskola, skola och fortbildning är kommunens viktigaste verktyg för att säkerställa framtidens kompetensförsörjning och skapa välmående, framgångsrika medborgare, företag och arbetsplatser. En bra och trygg förskola och skola ger lust att lära samt livskvalitet för både barn och föräldrar, men också för alla andra som bor i kommunen. Västerviks kommun ska ligga i topp vad gäller kvalitet på utbildningen. Det ska mätas både i resultat och i hur barn, elever och föräldrar upplever våra verksamheter. Bättre möjligheter måste också ges till vidare studier på alla nivåer under hela livet:

- Genom att alla barn, elever och studerande känner lust att lära och när målen tar vi ansvar för kommunens framtid och utveckling.
- Vi främjar det livslånga lärandet genom att vi har utbildning och fortbildning i toppklass, där hänsyn tas både till individens och till de lokala och regionala arbetsgivarnas behov.
- Genom nära samverkan med högskolor och universitet ges möjligheter att studera vidare inom de flesta områden utan att behöva flytta.

En rik och varierad kultur och fritid

Livskvalitet är också att utvecklas och stimuleras genom ett brett kultur- och fritidsliv. Det är viktiga motorer i besöksnäringen och inte minst för kommuninvånarnas välbefinnande och utveckling. Kultur föder öppenhet, kreativitet och innovation, som på sikt stärker kompetensen på många plan, både privat och i arbetslivet. Kultur tillsammans med ett öppet idrotts- och föreningsliv främjar också integration, delaktighet, nyföretagande och i övrigt en demokratisk utveckling. Vi uppmuntrar och stöttar våra ideella krafter i deras insatser:

- Vi har ett rikt kultur- och föreningsliv med många goda mötesplatser för både barn, ungdomar och vuxna.
- Det finns ett brett utbud av fritidsaktiviteter, kultur och nöjen hela året i hela kommunen.

Alla är delaktiga och känner trygghet

Västerviks kommun visar vägen genom att ligga i framkant vad gäller integration, jämställdhet och likabehandling. Det är en förutsättning för demokratin och säkerställer livskvalitet varje dag för alla kommuninvånare. Vi har också informationsytor, trygga mötesplatser och arenor som skapar delaktighet i kommunens utveckling. Vi verkar för att skapa trygga kommuninvånare som alla har likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet:

- God tillgång till information och mötesplatser i kommunen som bidrar till ett stort engagemang i kommunens utveckling.
- Vi har trygga kommuninvånare som alla har likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet.
- Ett gott integrationsarbete som skapar delaktighet och samhörighet.

Kommunkoncernen har en viktig roll som föregångare i arbetet för en hållbar utveckling i hela Västerviks kommun.

Västervik är en Ekokommun

Västerviks kommun är medlem i Sveriges Ekokommuner, som är en samarbetsorganisation som arbetar strategiskt och systematiskt för hållbar utveckling.

Sedan 2019 har Västerviks kommun en representant i Sveriges Ekokommuners styrelse. "Eko" står för att ekonomisk utveckling och ekologisk balans ska förenas i en och samma utvecklingsstrategi. Ett hållbart samhälle grundar sig på de fyra hållbarhetsprinciperna vilka visar vad som krävs för att utvecklingen ska bli hållbar. Det innebär att:

Inte utsätta naturen för systematisk

1... koncentrationsökning av ämnen från berggrunden

Principen innebär att vi ska sträva efter att minska spridning och nyanvändning av material som hämtas ur berggrunden, exempelvis tungmetaller och olja. Detta kan ske genom att minska användningen av dessa ämnen och samtidigt öka återanvändningen av de ämnen som redan finns i samhället.

2... koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion

Principen innebär att vi ska arbeta för att minska miljöpåverkande utsläpp från samhällets produktion och energianvändning. Detta kan exempelvis ske genom att minska kemikalieanvändningen, öka vår återvinning och källsortering och sträva efter att minska förorenande utsläpp till luft och vatten.

3... undanträngning med fysiska metoder

Principen innebär att vi inte ska använda våra resurser i en snabbare takt än vad naturen hinner återskapa dem. Vi ska till exempel undvika att avverka mer skog eller fiska mer än vad som motsvarar återväxten. Det innebär också att vi ska undvika olika former av manipulation av ekosystemen, såsom att ändra grundvattenflöden, skapa jorderosion eller att asfaltera över bördig jordbruksmark.

4. Det finns inga systematiska hinder för människors:

Integritet – vilket innebär att ställa etiska krav på att individens grundbehov blir tillfredsställda och inte utnyttjade

Inflytande – vilket innebär att individerna har rätt att uttrycka sin mening, d.v.s. yttrandefrihet

Kompetens – vilket innebär att säkerställa att tillräckliga resurser avsätts för utbildning och andra källor till kontinuerlig personlig och yrkesmässig utveckling.

Mening – vilket innebär att förmedla en generell känsla av syfte och mening genom att säkerställa det ärliga uppsåtet i motiv och handlingar

Opportiskhet – vilket innebär att bekräfta att alla människor har samma rättigheter och har lika värde

SVERIGES EKOKOMMUNER

Ett hållbart samhälle grundar sig på de fyra hållbarhetsprinciperna

Nyckeltalen/indikatorerna kommer från officiell statistik.

Hur mäter vi hållbarheten?

Hållbarhetsbokslutet sammanfattar ett antal indikatorer som beskriver läget i Västerviks kommun under 2019 med utgångspunkt från de globala målen i Agenda 2030.

Västerviks kommun har sedan 2006 redovisat sammanhållna Hållbarhetsbokslut med uppföljning av miljömål, folkhälsomål och ekonomiska hållbarhetsmål i ett och samma dokument. Hållbarhetsindikatorerna hjälper oss att göra en analys av situationen i Västerviks kommun i förhållande till omvärlden och ska fungera som underlag till nya målformuleringar och prioriteringar. Indikatorerna är temperaturmätare som visar om utvecklingen går i rätt riktning och i rätt takt.

Vid val av indikatorer har en avvägning gjorts för att få en så bred bild som möjligt av vilka faktorer som kan ha betydelse för kommunens utveckling ur ett hållbarhetsperspektiv med utgångspunkt från Agenda 2030. Rådet för kommunala analyser (RKA) har sammanställt ett antal nyckeltal i Kolada, till stöd för kommunernas arbete med Agenda 2030 (www.kolada.se). Nyckeltalen är kopplade till de globala hållbarhetsmålen. Övriga indikatorer kommer från officiell statistik som Statistiska Centralbyrån (SCB), Folkhälsomyndigheten, Tillväxtverket eller Naturvårdsverket. Andra mer lokala uppgifter härrör från regional miljöövervakning, Energikontor Sydost, Västervik Framåt, kommunala enkäter eller sammanställningar inom de kommunala förvaltningarna och bolagen. Tyvärr finns en stor eftersläpning i delar av den officiella statistiken, i synnerhet inom energi- och klimatsektorn. Uppgifterna gäller för 2019 om det inte finns något annat årtal angivet.

Sist i rapporten finns en tabell med några utvalda indikatorer. Trender och måluppfyllelse för indikatorerna redovisas med symboler i olika färger. Trenden visar om utvecklingen går åt rätt håll. Trenderna avser utvecklingen under en längre period - minst 3-5 år eller mer. Små variationer mellan ett år och ett annat räknas inte som en trend. Måluppfyllelsen visar om vi uppnått målet inom målets tidsram. Exempelvis att till 2020 ska utsläppen av växthusgaser ha minskat med 40 % räknat från 2009. För några indikatorer finns inte något uttalat mål annat än maximal förbättring som t.ex. valdeltagande.

Västerviks kommun redovisar årligen 12 Gröna nyckeltal till Sveriges Ekokommuner. Dessa presenteras i samarbete med Miljöbarometern på ekokommunerna hemsida för jämförelse med de övriga 111 ekokommunerna och ekoregionerna i landet (www.sekom.se). De Gröna nyckeltalen betecknas i denna rapport med (GN). Vissa nyckeltal är inte uppdaterade för 2019 utan blir officiella först senare under året.

Indikatorerna är temperaturmätare som visar om utvecklingen går i rätt riktning och i rätt takt.

Ingen fattigdom

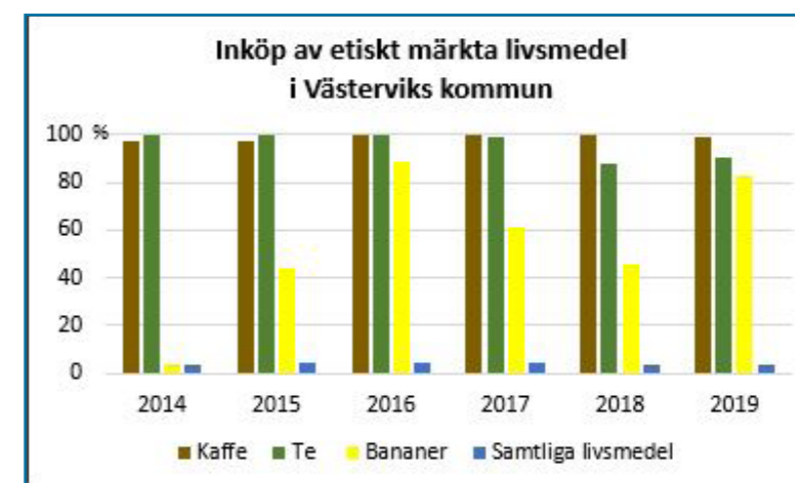
Kommunens ansvar för socialt stöd och omsorg innebär att de som lever i den största ekonomiska utsattheten kan få hjälp att ta sig ur den.

Försörjningsstöd är en tillfällig ekonomisk hjälp

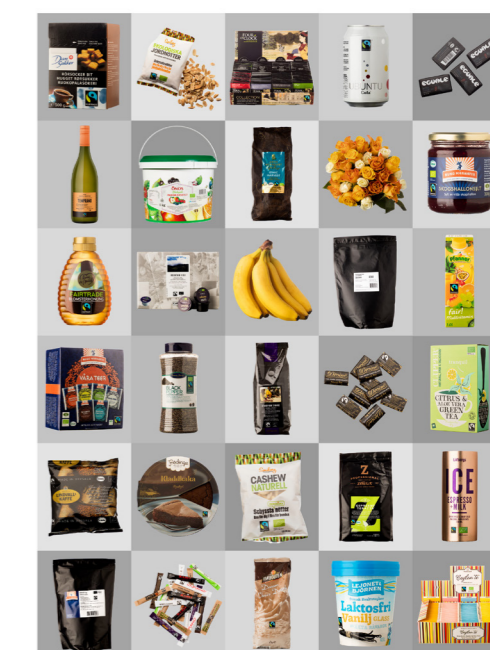
Försörjningsstöd är ett sista alternativ då alla andra möjligheter till egen försörjning är uttömda. Brist på pengar kan skapa social isolering, inte minst för barnfamiljer eftersom bland annat fritidsaktiviteter medför kostnader och barnen får svårare att delta i aktiviteter tillsammans med sina kompisar. Andelen barn (0 -19 år) i ekonomiskt utsatta hushåll minskade från 8,3 % till 7,9 % från 2017 till 2018. Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd utgjorde 1,2 % av befolkningen. Det totala antalet hushåll (inklusive nyanlända under etablering) med behov av försörjningsstöd minskade under 2019 i jämförelse med 2018 (från 759 hushåll till 654 hushåll) varav gruppen unga vuxna (18 - 24 år) minskat från 193 till 134 hushåll. Systematiskt arbete och samverkan internt och externt påverkar resultatet positivt.

Rättvis handel kan minska den globala fattigdomen

Världsfattigdomen har halverats sedan 1990-talet men fortfarande lever ca 700 miljoner människor i extrem fattigdom. Genom medveten konsumtion och internationell handel kan man som konsument ge odlare och anställda möjligheter att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor. Varor som kallas "Etiskt märkta" kan ge förutsättningar för odlarna att ta större kontroll över förädlingen av råvaran, göra sig mer oberoende av mellanhänder och på sikt öka sin försörjning ytterligare. På den svenska marknaden finns tusentals etiskt märkta produkter som; kaffe, te, choklad, socker, bananer och glass, juice, vin, rosor och bomullskläder. En stor andel av det som är Rättvisemärkt är också ekologiskt odlat. En stor andel av de livsmedel som köps in till kommunen och som finns att tillgå med etisk märkning (kaffe, te och bananer) - är numera etiskt märkta.

Inköp av etiskt märkta livsmedel inom kommunkoncernen..

Exempel på etiskt märkta produkter

Det totala antalet hushåll med behov av försörjningsstöd minskade under 2019

2 INGEN HUNGER

Ingen hunger

Målet innebär att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Sårbar livsmedelsförsörjning

Extremväder, främst torka och översvämningar, till följd av ett förändrat klimat är enligt FN en av de främsta anledningarna till missväxt och svält. Samtidigt blir vi fler och fler människor på jorden, och vi behöver alla tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat. Återkommande torra och varma somrar visar på sårbarheten i den inhemska livsmedelsförsörjningen.

Den nationella livsmedelsstrategin inkluderar hela livsmedelskedjan för att skapa långsiktiga förutsättningar - hela vägen från vetet på åkern till tallriken i hemmet, i skolan, på restaurangen och ut i världen. Målet är att producera mer svenska livsmedel. År 1990 importerades 12 % av alla varor som direkt konkurrerar med det svenska jordbruket, som ost och kött, 2017 var andelen 31 %. Totalt importerades under år 2017; 48 % av all mat. Livsmedelsstrategin ska också leda till såväl ökad andel närproducerat, ekologisk produktion och konsumtion av livsmedel samt ge bättre möjligheter för konsumenter att göra medvetna val.

Hållbart jordbruk

Hållbart jordbruk innebär också att bruka jorden så att den förblir långsiktigt bördig för kommande generationer. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för att bebyggas om marken är lämplig utifrån en allmän synpunkt. Enligt plan- och bygglagen ska markområden ska användas för de ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Att ta jordbruksmark ur produktion för bebyggelseexploatering är sällsynt i Västerviks kommun men betydligt vanligare i anlutning till växande storstäder.

Klimatanpassning i Dvärgstadalen

De globala klimatförändringarna och en mer nyckfull väderlek befaras bland annat medföra längre torrperioder med torka och missväxt. Även sommaren 2019 var torr och bevattningsförbud rådde till mitten av juli. Bevattning av jordbruksmark med näringsrikt vatten från Dynestadsviken innebär både klimatanpassning, restaurering av en övergödd havsvik och ökad jordbruksproduktion.

Perioder med omvälande torka och skyfall leder till ett stort behov av effektiva metoder för vattenhushållning och behov av att samla vatten bevattning för livsmedelsproduktion. Genom att lagra in mer kol i markens humus, får man en kolsänka och markens kolförråd, humushalt, ökar. Under 2019 påbörjades ett projekt i Dvärgstadalen med biokolnlagring i form av biokolfilterdiken. Projektet finansieras med stöd av LOVA-bidrag. Syftet är att öka den vattenhållande effekten och att rena vattnet från åkermarken innan det når ner till Dynestadsviken. Kväve och fosfor stannar i det aktiva kolet och växternas rötter kan fånga upp det under nästa växtsäsong. Biokolfilterdiken på 1,6 km kombineras med den pågående restaureringen av Dynestadsviken där syrefritt men näringsrikt vatten används för bevattning av åkermark.

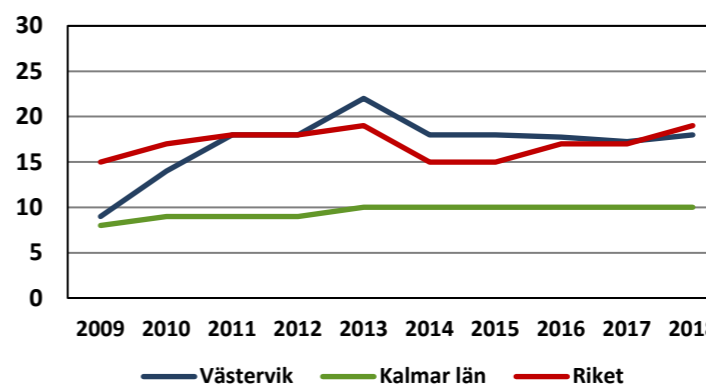
Bevattning av jordbruksmark med näringsrikt vatten från Dynestadsviken.

Nästan hälften av all mat vi äter i Sverige är importerad

Ekologiskt odlad åkermark

Ekologisk odling syftar till ett naturanpassat jordbruk utan syntetiskt framställda mineralgödselmedel och kemiska bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna. Odlingslandskapet har under de senaste decennierna genomgått stora förändringar. Det nationella målet är att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark år 2030, enligt Sveriges livsmedelsstrategi.

Andel ekologiskt odlad åkermark

Ekologiskt odlad åkermark som omfattar arealer jordbruksmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder dividerat med total areal åkermark, andel (%). Källa: Kolada/Jordbruksverket.

Lokala livsmedelsleverantörer

I Kalmar län finns en regional livsmedelsstrategi som har som mål att fler människor ska välja livsmedel från Kalmar län. Utgångspunkten är att med en stärkt konkurrenskraft i hela livsmedelskedjan skapas fler jobb, hållbar tillväxt och värden som öppna landskap och en levande landsbygd. Det innebär en ökad och hållbar produktion av mat. Västerviks kommun har avtal med leverantörer i Kalmar län och har möjlighet att köpa potatis från Axelssons i Åby, nötkött från Dacke-bygdens kött och fläsk från Glada Utegrisar. Andelen svenskt kött av kommunens inköp av kött har ökat de senaste åren och var ca 90 % under 2019.

Minskat matsvinn

Enligt Livsmedelsverket slängs varje år cirka 19 kilo fullt ätbar mat per person och 26 kilo mat och dryck hälls ut i slasken. Matsvinnet förekommer i hela produktions-, försäljnings- och konsumtionskedjan för livsmedel och innebär att miljöbelastningen från livsmedelsproduktionen blir onödigt stor. Matavfall uppkommer i flera olika led i livsmedelskedjan; vid tillverkning, hos grossister, leverantörer, butiker, restauranger och storkök samt hos hushållen. Beroende på produkt varierar svinnet mellan 10 och 50 procent i hela kedjan. Undersökningar visar att hushållen står för en mycket stor del av matavfallet.

Kommunens mål är att matsvinnet ska ligga på en nivå under 20% per serverad portion. Under 2019 har kostverksamheten tillsammans med Västerviks gymnasium genomfört Vinovaprojektet "Hållbara skolmåltider genom digitalisering" för att skapa förutsättningar för att utveckla och förbättra måltidsverksamheten. Ett exempel är användning av en app i mobilen som låter eleverna välja maträtt i förväg och att ge återkoppling efteråt. Matsvinnet från gymnasieskolans restaurang återvinns och blir till biogas.

Glada utegrisar

Projekt "Hållbara skolmåltider genom digitalisering" minskar matsvinnet

3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Hälsa och välbefinnande

En god hälsa är betydelsefull för en hållbar utveckling. Regelbunden fysisk aktivitet främjar både hälsa och välbefinnande och har en sjukdomsförebyggande effekt.

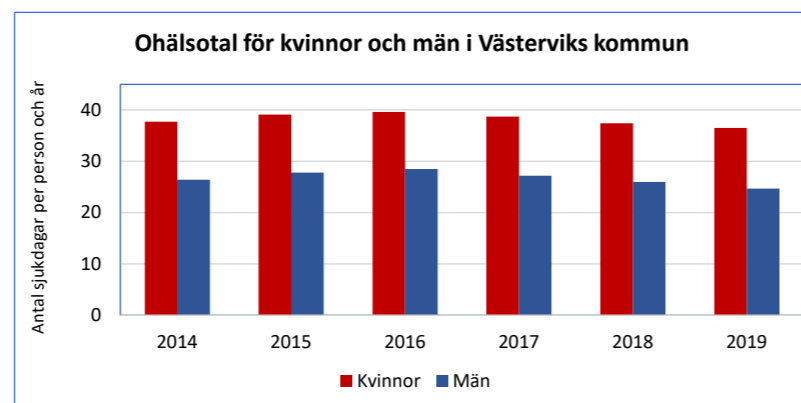
Under många år har folkhälsan i Sverige förbättrats kraftigt utifrån ett befolkningsperspektiv. Totalt sett mår många allt bättre, men ojämlikheten i hälsa består och har i vissa fall ökat mellan olika socioekonomiska grupper, samt mellan regioner och mellan kommuner. Enligt "Öppna jämförelser för folkhälsa" 2019 skattar 70 % av de svarande i kommunen sin hälsa som god. Medellivslängden har ökat och 2019 var den 84,3 år för kvinnor och 80,8 år för män.

På egna ben

Förhållanden under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Utmaningen *På egna ben* genomfördes av elever från mellanstadieklasser i kommunens skolor under 5 veckor hösten 2019. Klasserna utmanade varandra att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt. Totalt deltog 45 klasser i kommunen. Syftet var att ge eleverna värdefull kunskap om hållbara resor, miljö, hälsa och trafiksäkerhet. Konceptet startades i Västra Götaland och har nu spridit sig till Kalmar län och Västerviks kommun.

Ohälsotalet

Ohälsotalet är ett mått på antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, förtidspension och sjukbidrag från socialförsäkringen. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare. De senaste åren har ohälsotalet sjunkit både för män och för kvinnor. Kvinnor har överlag ett betydligt högre ohälsotal än män. Västerviks kommun har också ett något högre ohälsotal än totalt i Kalmar län och i riket som helhet.

Ohälsotal för kvinnor och män i Västerviks kommun i åldern 16-64 år (Försäkringskassan 2020)

Ca 70 % av kommuninvånarna uppskattar sin hälsa som god.

Hälsans stig

Under 2019 invigdes den nya och omgjorda Hälsans stig i Västervik. Runt om i Sverige finns cirka 130 Hälsans Stig, lättillgängliga och välskyttade promenadstråk. Gemensamt för stigarna är att de är lätta att ta sig fram på och går i en slinga som oftast är mellan 3 och 6 kilometer. Hälsans Stig underlättar för alla att röra sig minst 30 minuter om dagen.

Goda möjligheter till en aktiv fritid

I Västerviks kommun finns goda förutsättningar för en aktiv fritid i skog och skärgård. Utegym har byggts i Gunnebo och Loftahammar. I september invigdes den nya Generationsparken i Hjorted. Under 2015 togs beslut om att satsa på en upprustning av ställen i Överum, Gamleby och Västervik. Under hösten 2019 färdigställdes ställen.

Ny tobakslagstiftning

Rökning är skadligt för hälsan och cirka 90 % av de som drabbas av lungcancer i Sverige är rökare. Antalet rökare har halverats de senaste 15 åren. Under 2019 infördes en ny tobakslag som bland annat innebär att det är förbjudet att röka på till exempel uteserveringar, på hållplatser och utanför entréer.

PAX

PAX i skolan är ett förebyggande arbete som syftar till att skapa ett klassrum präglad av lugn, trygghet, glädje och studiero. PAX behandlar bla rökning, narkotika och psykisk ohälsa. Undersökningar har visat en signifikant förbättring för de barn där skolan använt sig av PAX modellen. I Västervik är det tre skolor som börjat jobba enligt PAX.

Psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till långtidssjukskrivning och har ökat de senaste åren. Andelen ökar för både män och kvinnor men är något högre för kvinnor. Anpassningsstörningar och stressreaktioner står för 66 procent av ökningen enligt Försäkringskassan. Västerviks kommun ligger på ungefär samma nivåer som resten av Kalmar län och i riket.

Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%) Antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar med diagnoskapitel F00-F99 dividerat med antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar. (Försäkringskassan 2020)

RÖKFÖRBUD

Cirka hälften av långtidssjukskrivningarna beror på psykisk ohälsa

4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA

God utbildning för alla

Målet innebär att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

Förbättringsarbete

I skolans värld pågår alltid ett förbättring- och utvecklingsarbete. Det sker ofta parallellt inom flera olika områden. I Västerviks kommun har det bland annat under 2019 genomförts insatser för att förbättra den fysiska arbetsmiljön, öka kunskapen om kränkningar på nätet och nya rutiner för mottagandet av nyanlända barn och elever har tagits fram.

Barnens miljö och material

Barnen i förskolan ska få vistas i stimulerande, hälsofrämjande och säkra miljöer. Därför har förskolorna tagit fram en handlingsplan i syfte att skapa en giftfri och kemikaliesmart förskolemiljö. Material och leksaker som kan innehålla skadliga ämnen, exempelvis äldre plastföremål, ska successivt slussas ut och bland annat ersättas med miljövänligt återvinningsmaterial.

Elevernas tillvaro på nätet

Skolan ska aktivt motverka kränkande behandling och värna om eleverns integritet. För att få inblick i elevernas digitala tillvaro genomfördes en förstudie om nätkränkningar med elever i årskurs 4-9. Förstudien undersökte bland annat om eleverna utsatts för kränkningar på nätet och hur skolan arbetar för att motverka nätkränkningar. Förstudien resulterade i rekommendationer och undervisningsmaterial för skolorna att arbeta med under kommande år för att vara en aktiv part i att motverka kränkningar på nätet.

Likvärdigt mottagande av nyanlända barn och elever

Inom projektet Nyanländas lärande pågår olika insatser som ska höja kvaliteten på mottagande och utbildning av nyanlända barn och elever. En insats är att ta fram gemensamma rutiner för alla verksamheter som ska bidra till en god och likvärdig introduktion till svenska skolan. En annan insats är att flera pedagoger utbildas i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Genom kollegialt lärande ska de leda och stötta andra pedagoger och lärare i ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Ett språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt bidrar till en kommunikativ, flerstämmig undervisning med fokus på språkets roll i alla ämnen. Det är gynnsamt för alla elever och högst nödvändig för flerspråkiga elever.

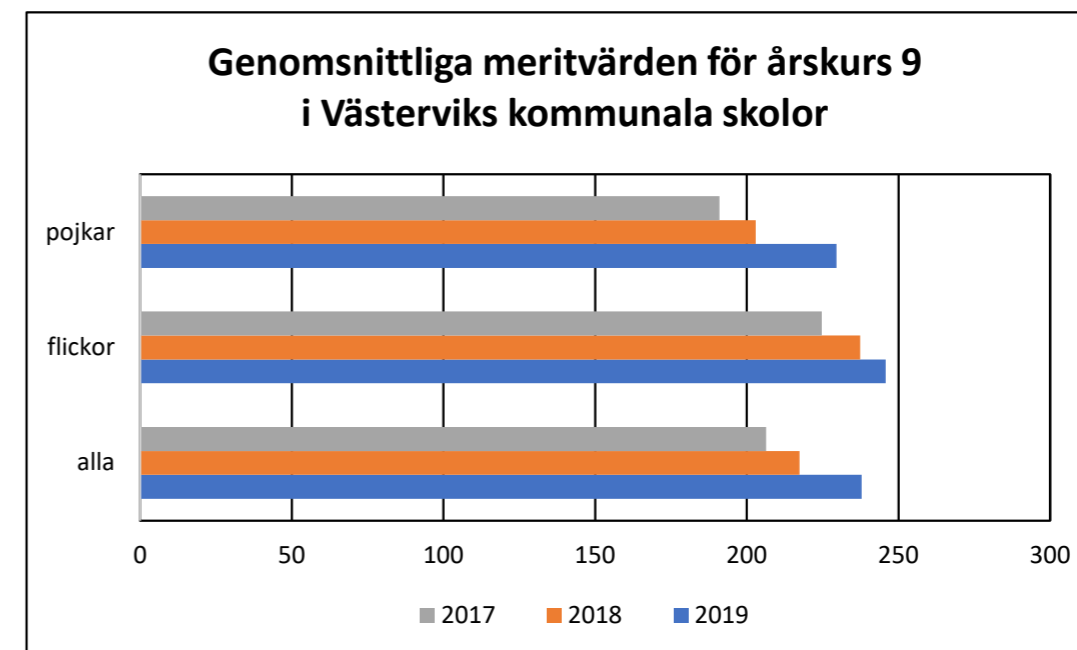
Flera nya program på Campus

Förskol- lärarprogrammet från Linköpings universitet startade hösten 2019 på Campus i Västervik, Vimmerby och Hultsfred. Övriga utbildningar som startat under hösten är maskiningenjörsprogram, specialistundersköterska med inriktning på äldre samt certifierad produktionstekniker. Under året påbörjades arbetet med att skapa en unik Licentiatmiljö som ett resultat av projektet Campus i Småland 2030. Ett tiotal licentiat kommer att forska med fokus på landsbygd, välfärdsfrågor, social inkludering och hållbarhet.

En stimulerande studiemiljö ger goda möjligheter till lärande

Material och leksaker som kan innehålla skadliga ämnen slussas successivt ut

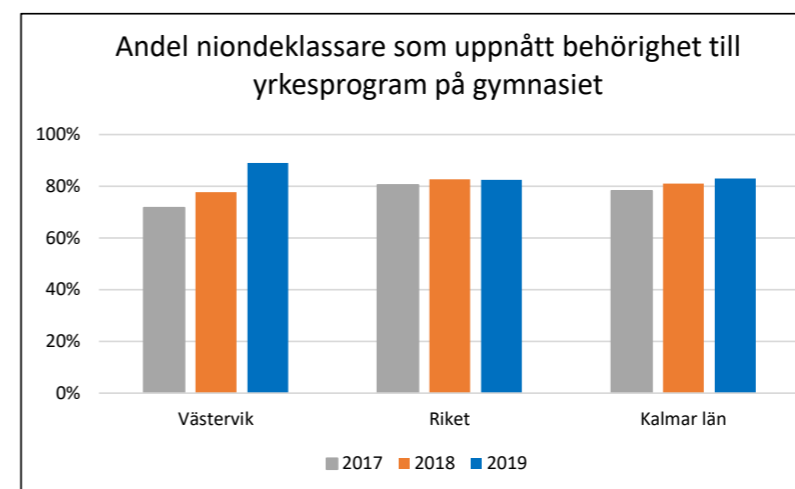
Genomsnittliga meritvärden för elever i årskurs 9 i Västerviks kommunala skolor under perioden 2017 till 2019

Ökad måluppfyllelse

Kommunen har under flera år arbetat målmedvetet för att öka måluppfyllelsen hos alla elever. Det är ett arbete som pågått under en lång tid, från förskola och hela vägen genom grundskolan. Västerviks kommuns elever hade 2019 ett meritvärde på 238. Meritvärdet är det sammanslagna betygssnittet. Det är en betydlig ökning jämfört med både 2017 och 2018. Meritvärdet för Västerviks kommuns skolors niondeklassare var klart högre än rikssnittet och dessutom allra högst i hela Kalmar län.

Fler elever behöriga till gymnasiet

Det högre meritvärdet innebär även att andelen elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet ökade markant, 2019 nådde 89 % av alla elever i årskurs nio behörighet. Västerviks kommuns siffra ligger också klart högre än både rikssnittet och länets siffror.

Andel niondeklassare som uppnått behörighet till yrkesprogram på gymnasiet i Västervik, Riket och Kalmar län

Positiv utveckling under 2019 med fler behöriga elever till gymnasiet

5 JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet.

Sverige räknas som ett av världens mest jämställda länder. Men det finns områden där fördelningen av makt och inflytande fortfarande skiljer sig mellan könen, t.ex. hälsa och sjukskrivningar.

Relativt jämn könsfördelning i kommunfullmäktige

Ett av delmålen i Kalmar läns Jämställhetsstrategi är en jämn fördelning av makt och inflytande. Efter valet 2018 finns 57 ledamöter i Västerviks kommunfullmäktige. 25 är kvinnor och 32 är män. Det innebär att könsfördelningen 44%/56 %. Det är liten minskning av andelen kvinnor med jämfört med förra mandatperioden. Det behöver inte vara 50/50 rent procentuellt för att få kallas jämn könsfördelning. Med det uttrycket menas att andelen kvinnor respektive män är mellan 40 till 60 procent.

Stor övervikt av kvinnor bland kommunens anställda

Könsfördelningen bland kommunens anställda är 79 % kvinnor och 21 % män. Denna fördelning har varit mer eller mindre konstant över tid och motsvarar könsfördelningen i Sveriges kommuner.

Sysselsättningsgrad hos kommunanställda

Sysselsättningsgraden hos de kvinnliga kommunanställda har ökat de senaste åren men fortfarande har färre kvinnor än män heltidsanställning. Andelen ligger på ungefär samma nivå som andra kommuner i Sverige men något högre än i resten av Kalmar läns kommuner.

Deltidsarbetande (100 % faktisk sysselsättningsgrad) månadsavlönade inom kommunen totalt dividerat med sysselsatta månadsavlönade, multiplicerat med 100 för redovisning i procent. Anställda inom kommunalförbund/kommunala bolag ingår inte. Källa: SKR

Västerviks kommunfullmäktige har 44 % kvinnor och 56 % män

Rätt till heltid i kommunen

Ett exempel på åtgärder för att bli en mer jämlik arbetsgivare har Socialförvaltningen infört rätt till heltid. Samtlig omsorgspersonal har möjlighet att en gång/år välja sysselsättningsgrad. Antalet personer som jobbar heltid har ökat betydligt de två senaste åren och Västerviks kommun har högre andel heltidsarbetande inom äldreomsorgen än riksgenomsnittet. Rätten till heltid är en viktig del i förvaltningens strävan att vara en attraktiv arbetsgivare.

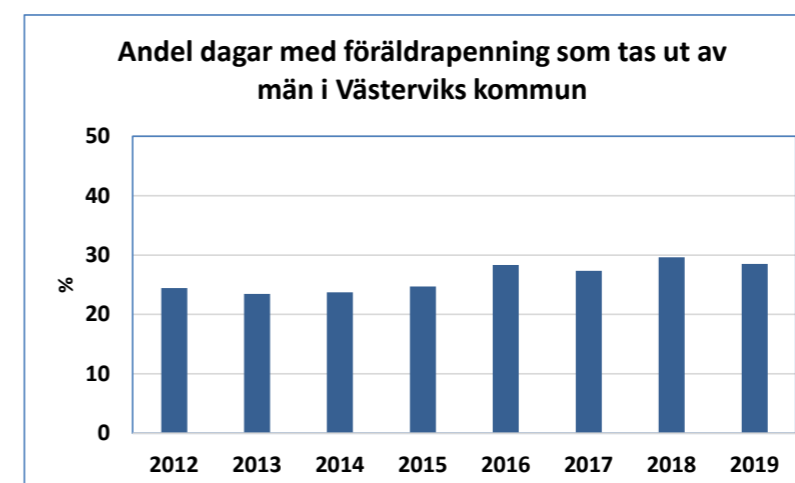
Män har högre inkomster än kvinnor

Kvinnors inkomster har ökat mer än mäns under 2000-talet. Men fortfarande har män betydligt högre inkomst än kvinnor. Det gäller både förvärvsinkomster och kapitalinkomster. I Västerviks kommun är kvinnors inkomster drygt 80 % av männens. Det är på samma nivå som i resten av landet men något högre än genomsnittet i Kalmar län.

Fem år efter examen har Sveriges kvinnor i genomsnitt nästan 25 procent lägre arbetsinkomst än män som läst en lika lång utbildning. Det beror i hög grad på att många kvinnodominerade utbildningar leder till låga inkomster. Men kvinnor tjänar mindre än män även bland personer som läst samma utbildning

Männens uttag av föräldradagar ökar

Ett område där jämställdheten ökar i hela landet är uttaget av föräldradagar för pappor. Nivån i Västerviks kommun ligger något lägre än riksgenomsnittet och genomsnittet i Kalmar län.

Andel av föräldrapenning som män tar ut i Västerviks kommun. (sett till antal nettodagar) Källa: Kolada/Försäkringskassan.

Kvinnors inkomster är drygt 80 % av männens

6 RENT VATTEN OCH SANITET

Rent vatten och sanitet

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling.

Dricksvattnet tas främst från sjöar

Ytvattentäkten sjön Hjorten försörjer drygt 70 % av kommuninvånarna. Samtliga vattentäkter har gällande skyddsföreskrifter. Alla de större tätorterna, Västervik, Gamleby och Ankarsrum utnyttjar ytvatten från sjöar till dricksvatten. Utredningen om Edsåsen som framtida huvudvattentäkt fortsatte under 2019. Flera åtgärder sker fortlöpande för en minskad dricksvattenförbrukning.

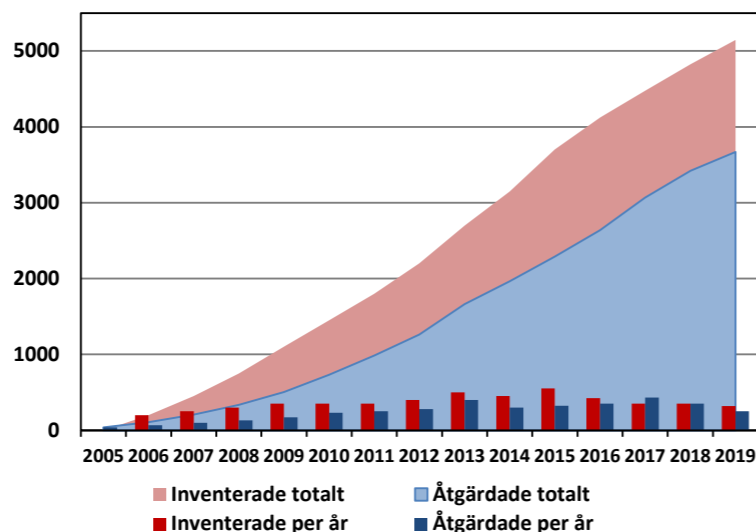
Hela kommunkoncernen är Kranmärkt

I augusti 2019 beslutade kommunfullmäktige att hela Västerviks kommunkoncern ska vara Kranmärkt. Kranmärkningen innebär att Västerviks kommun i fortsättningen ska servera dricksvatten från kranen istället för att köpa in flaskvatten till möten och externa konferenser eller utbildningar. Kranmärkt är en nationell hållbarhetsmärkning för verksamheter som väljer kranvatten i stället för förpackat vatten. Åtgärden sparar både pengar, och bidrar till en stor miljövinst.

Åtgärdande av små avloppsanläggningar har hög prioritet

I Västerviks kommun har ca 15 % av husen enskilda avlopp, totalt ca 8000 varav hälften har bedömts ha dålig rening. Sedan 2007 pågår ett systematiskt arbete med att se till att förbättra enskilda avlopp. Fastighetsägare med avlopp som inte uppfyller lagkraven uppmanas att åtgärda avloppet inom 2 år. Målet är att samtliga enskilda avlopp ska uppfylla lagkraven och övergången till hög skyddsnivå. Totalt har över 5000 avlopp inventerats, varav ca 3670 har åtgärdats. 2015 inventerades många sammanhållna fritidshusområden.

Inventerade och åtgärdade små avlopp i Västerviks kommun

Antal åtgärdade enskilda avlopp i Västerviks kommun (MBK 2020)

Samtliga kommunala vattentäkter har fastställda skyddsområden

Ny lekplats för fisk i Örserumsån

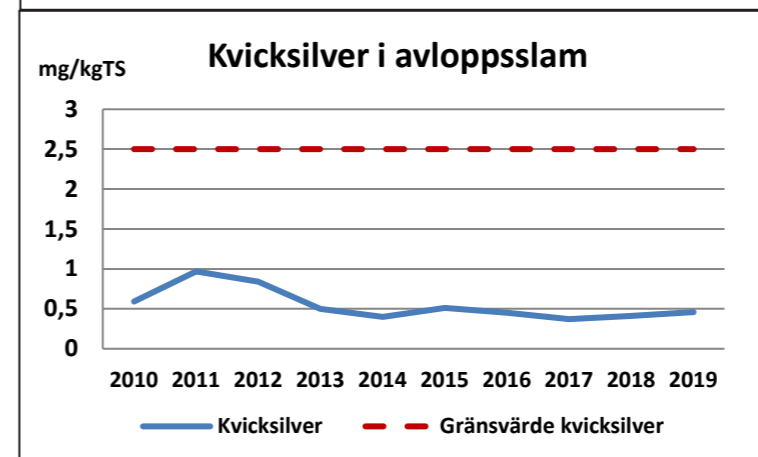
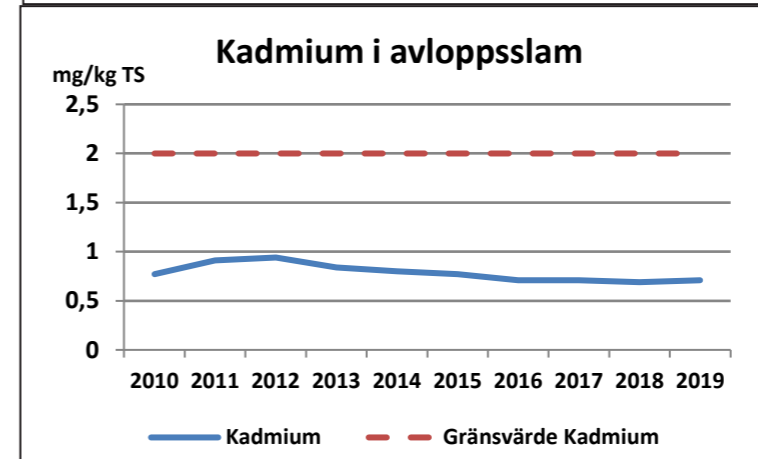
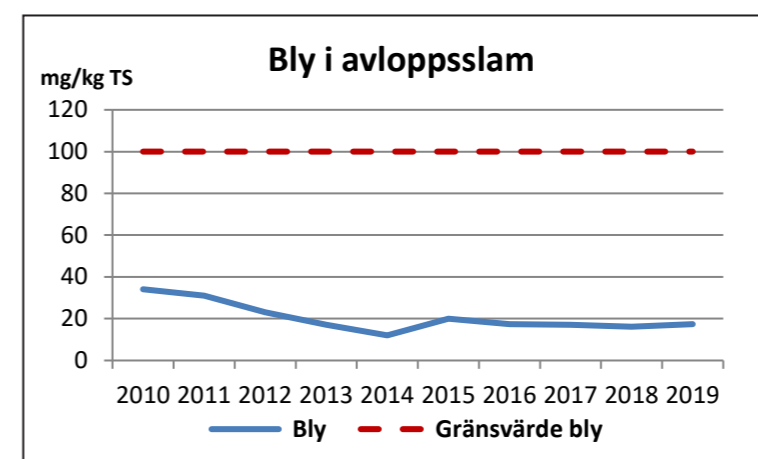
I många av kommunens sjöar och vattendrag är de största problemen vandringshinder för fisk. Under 2019 har Örserumsån restaurerats. Syftet är att skapa bättre lekmöjligheter för fisk. Ån har fyllts med natursten/grus och död ved för att skapa fler strömmande partier.

Örserumsån efter restaurering

Avloppsslam blir till jord och biogas

Tungmetaller och andra gifter följer med avloppsvattnet till reningsverk där de delvis fälls ut i slammet. Kvicksilver, kadmium och bly är utpekade som särskilt farliga ämnen. Det genomsnittliga innehållet av tungmetaller i slam vid samtliga Västerviks avloppsreningsverk har minskat och gränsvärdena klaras med god marginal. Slammet rötas för produktion av fordonsgas. Slamresterna komposteras och kan återvinnas som anläggningsjord.

Vattentornet i Västervik renoverades under 2019

Gränsvärdena för bly, kadmium och kvicksilver i slam från avloppsreningsverket klaras med god marginal.

7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

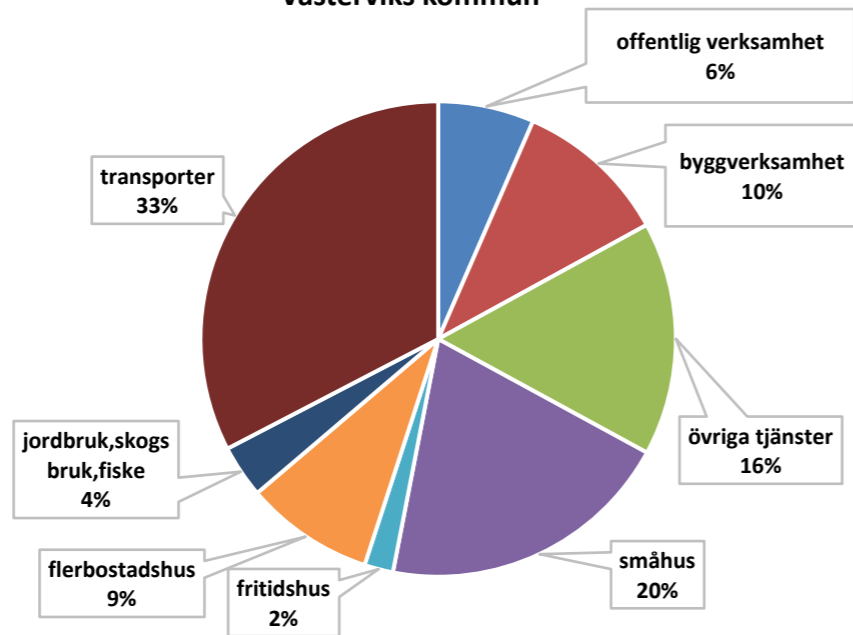
Hållbar energi för alla

Ett nationellt mål är att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland med ett energisystem baserat på 100 procent förnybar energi.

Ingen minskning av totala energianvändningen

I hela Västervik kommun (geografiskt område) användes 2017 ca 1,07 TWh energi i olika former. Det motsvarar ca 30 MWh/invånare, vilket är lägre än genomsnittet för riket (38 MWh/invånare i slutanvändning). Men målet om att minska den totala energiförbrukningen inom kommunen som geografiskt område med 20 procent till år 2020 räknat från år 2008 har inte uppnåtts. Användningen ligger på ungefär samma nivå nu som år 2008. Däremot har andelen el och förnybart bränsle ökat, samtidigt som andelen icke-förnybart bränsle har minskat. Transporter står för största delen av energianvändningen, därefter kommer uppvärmning av bostäder.

Slutanvändning av energi inom Västerviks kommun

Slutanvändning av energi (MWh) förbrukarkategori (WSP 2020)

Strömavbrott

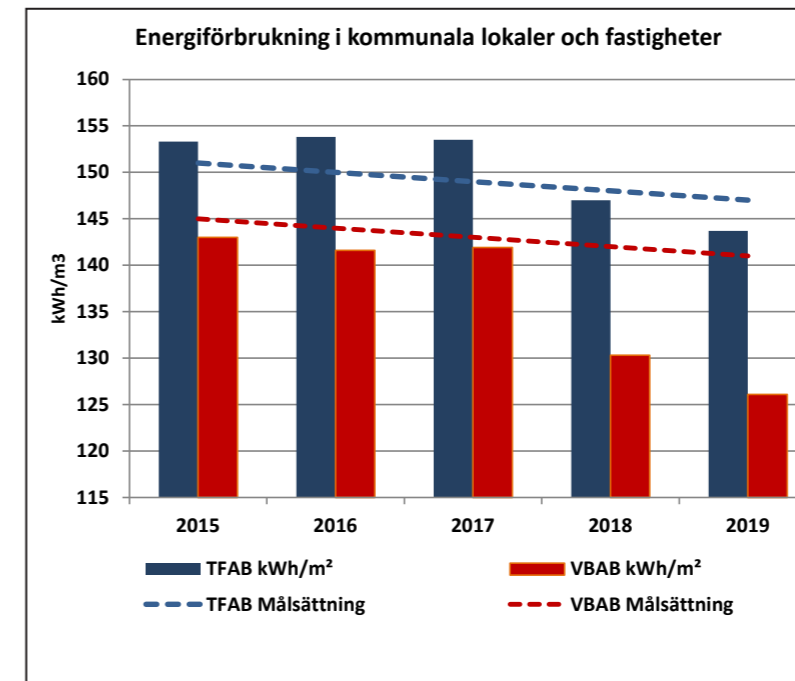
Hållbar energi handlar även om att säkerställa tillgången till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla. En indikator är den totala avbrottstiden för elavbrott (längre än 3 minuter). För kommunen som helhet var det största avbrottet under 149 minuter/kund under 2018, vilket var en ökning från 112 minuter/kund året innan. (Energimarknadsinspektionen). Västerviks Kraft Elnät AB hade betydligt kortare perioder med avbrott för sina kunder; 38 minuter/kund under 2019.

100 % av den el som kommunkoncernen köper in är förnyelsebar

Kommunens lokaler och fastigheter blir allt mer energieffektiva

Ökad energieffektivisering i kommunens fastigheter

Västervik ligger relativt bra till i jämförelse med landets övriga kommuner när det gäller energieffektivisering i egna byggnader. Både Bostadsbolagets och Tjust Fastigheters lokaler har en minskad energiförbrukning under 2019. Målet i Energi- och klimatstrategin om minst 5 % minskning av energianvändningen i kommunens lokaler och fastigheter till år 2020 har uppnåtts både för VBAB (-10,3%) och för TFAB (-6,5 %).

Energiförbrukning i kommunala lokaler och fastigheter i Västerviks kommun, normalårskorrigerat (VBAB/TFAB)

Lokal produktion av energi

Produktionen av förnyelsebar energi ökar både genom initiativ från kommunala och privata aktörer. Produktionen av solenergi är under snabb utveckling. Västerviks kommun toppar länet med microproducerad el och 139 fastigheter fick skatteåterbäring gällande 2018 för sin elproduktion. Totalt ökade solelsproduktionen med 1,1 GWh mellan 2018 och 2019. Kommunkoncernen har tre fastigheter med solelproduktion på taken med en yta om totalt 515 kvadratmeter; Totebo hallen, Edshöjden samt Dalsgården i Gunnebo. Dessa ger tillsammans 72,8 MWh per år.

Stegeholmsverket i Västervik producerar både fjärrvärme och kraftvärme. Kraftvärmepannan kan under optimala förhållanden producera uppemot 30 GWh per år. Under 2019 producerades 23,4 GWh elenergi i Stegeholmsverket. Uppvärmning av fastigheter domineras av fjärrvärme baserad på biobränslen och avfall i Västerviks stad och biobränslen i Gamleby och Ankarsrum. Pellets, ved och värmepumpar är också vanligt, särskilt där fjärrvärme inte kan erbjudas.

Västervik Miljö och Energi AB producerar fordonsgas från avloppsslam och matavfall. Gasen säljs i en lokal biogasmack. Många fordon i kommunens fordonsenhet går på biogas. Biogasmacken drivs av Svensk Biogas AB.

Sedan 2016 är all el som köps in till kommunkoncernen 100 % förnybar.

Solpaneler på Dalsgårdens äldreboende i Gunnebo

Lokal energiproduktion

Elproduktion 2019:
Vindkraftsel: 29,6 GWh (6 anl.)
Vattenkraft: 8,9 GWh (11 anl.)
Solel: 3,4 GWh (266 anl.)
Kraftvärme: 23,4 GWh

Fjärrvärmeproduktion 2019
Fjärrvärme: 249 GWh

Fordonsbränsleproduktion 2019
Biogas100: 3,63 GWh

Totalt ökade produktionen av solel med 1,1 GWh under 2019

8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Målet innebär att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Näringsliv i förändring

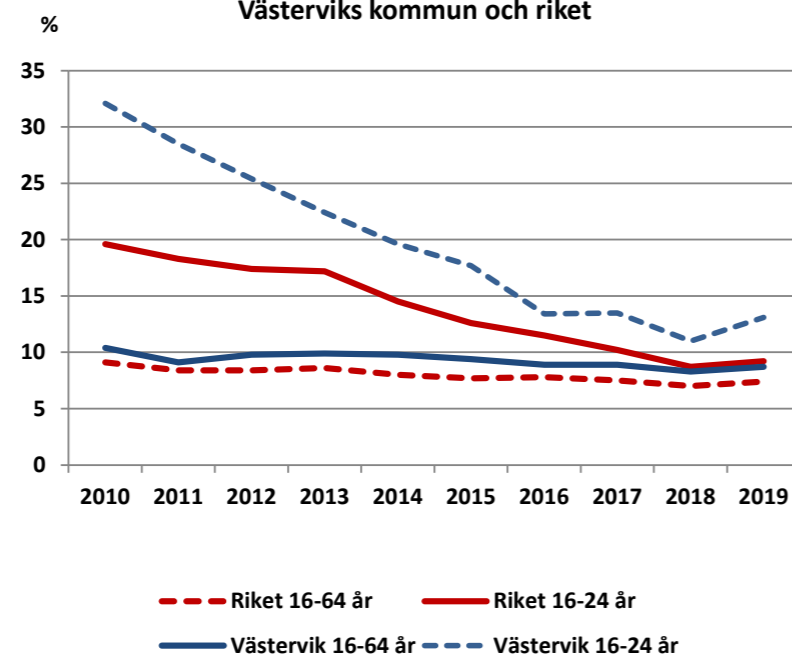
Västerviks kommun utgör en egen arbetsmarknadsregion (FA-region). Det senaste decenniet och framgent ser vi en utveckling där de stora industrierna har omlocaliserats utomlands samtidigt som medelstora industrier, offentliga institutioner och tjänsteföretag utgör basen för arbetsmarknaden parallellt med att handel, besöksnäring och gröna näringar blir alltmer betydelsefulla.

Ökad arbetslöshet i Västervik under 2019

Arbetslösheten totalt, (andelen av den registrerade arbetskraften), ökade med 0,4 % jämfört vid samma tid föregående år, motsvarande ökning som riket. Andelen arbetslösa unga ökade med 2,1 % för samma period medan gruppen i riket ökade med 0,5 %. Arbetslösheten i gruppen utrikesfödda, minskade med 3,8 % men var fortfarande hög (28,8%). I riket har arbetslösheten i gruppen utrikesfödda minskat med 0,1 %.

Arbetslöshet årsmedeltal 2010-2018
Västerviks kommun och riket

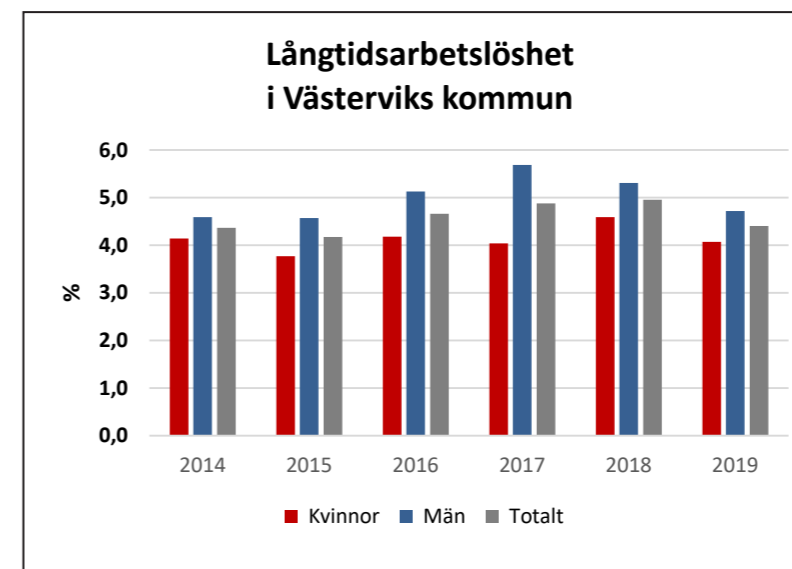

Andel arbetslösa i förhållande till förvärvsarbetande nattbefolkningen (SCB) 2020

Företagsklimatet i kommunen förbättrades något under 2019

Långtidsarbetslöshet

Långtidsarbetslösheten (mer än 6 månader) sjönk under 2019 och låg totalt på 4,4 % vilket fortfarande var något högre än i riket som helhet (3,6 %). Färre andel kvinnor var långtidsarbetslösa.

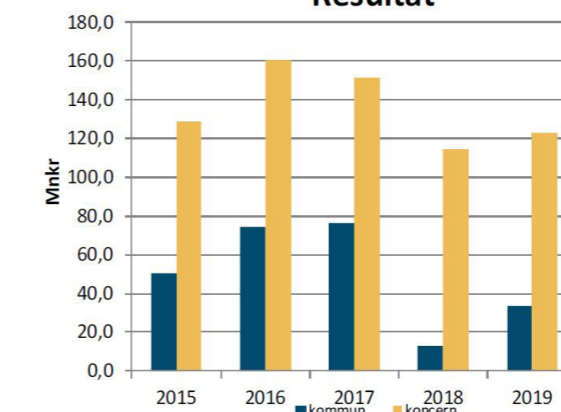
Antal invånare 25-64 år som i mars varit öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd i minst sex månader, dividerat med antal invånare 25-64 år den 31/12 år T-1. Källa: Arbetsförmedlingen.

Kommunens ekonomi

Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning, vilket betyder att det ekonomiska resultatet ska vara positivt, sett över en längre period. Grundtanken är att dagens kommunmedborgare ska finansiera sin egen kommunala välfärd och inte förbruka vad tidigare generationer tjänat ihop, eller skjuta upp betalningen till framtida generationer.

Kommunfullmäktige har beslutat om två finansiella mål för att mäta god ekonomisk hushållning. För 2019 är de att resultatet ska uppgå till 1,3 % av skatter och statsbidrag samt att investeringar ska vara självfinansierade. Båda målen uppnås. Efter uttag ur resultatutjämningsfonden under året är målet 0,75 %. Resultatet jämfört med skatteintäkter och kommunal utjämningsfond är 1,5 %. Kommunens resultat för 2019 uppgår till 33,8 mnkr. Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen som helhet visar ett positivt resultat med 123 mnkr.

Resultat

Kommunkoncernens resultat de senaste åren

Arbetslösheten minskade under 2018 både bland unga och befolkningen i stort

9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Målet innebär att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

Västervik är en "mellanlägeskommun". Relationerna med större städer är relativt svaga och dessutom finns inte heller någon tydlig specialisering vare sig mot boende eller arbete. Konsekvensen blir att kommunen behöver vara bättre på att själva leverera det medborgarna efterfrågar i form av arbetstillfällen och boendemiljöer. Satsningar på vägar, järnvägar och IT är viktiga för att öka den regionala tillgången på arbetstillfällen, för att bedriva företagsverksamhet och därmed åstadkomma en långsiktigt hållbar tillväxt.

Företagsklimat

Det lokala företagsklimatet, så som det mäts av Svenskt Näringsliv, visade på en liten förbättring 2019 jämfört med föregående år. Den ligger dock fortfarande mycket lågt jämfört med övriga kommuner i landet. På uppdrag av Västerviks kommun så genomförde Västervik Framåt AB en uppföljande undersökning som riktade sig till ett större antal företag i kommunen. Den visade en något bättre resultat, men pekar ut i princip samma områden där företagen ger lägre betyg.

Områden där kommunen får lägre betyg

- Kommunikationer,
- Tillgång till högutbildad arbetskraft,
- Konkurrens från kommunens bolag
- Politikernas och tjänstemäns attityd till företagande.

Områden med förhållandevis högre betyg:

- Kommunens allmänna service,
- Marknadsföring av besöksnäring/turism,
- Mötesplatser, nätverk, etc. för företagare
- Näringslivsbolag - nätverk, handel- och turism

Näringslivsstrategi

Kommunen har fattat beslut om en ny näringslivsstrategi samt en handlingsplan som innehåller ca 50 olika åtgärder för att förbättra företagsklimatet. Ett näringslivsråd med representanter för företagsorganisationer och politiker har bildats, kommunen har gått med i SKRs servicemätning Insikt, företagslotsfunktionen har etablerats och ett program för bemötande har påbörjats.

Nyföretagande

Under 2019 startades 145 nya företag och 72 stycken flyttade till kommunen. Antalet upphörda företag, konkurser och utflyttade företag uppgick till totalt 183 stycken, nettotillväxten under året blev därför +34 företag (+72 sedan 2018).

Besöksnäring

Totalt antal gästnätter var 282 117 st. enligt preliminär statistik för första halvåret 2019. Detta innebär en ökning med ca 8,2 % jämfört med samma period 2018.

Gröna näringar är en del av ett hållbart näringsliv

Företagsklimatet i kommunen förbättrades något under 2019

Pendling

Utpendlingen över kommungränserna ligger på ungefär samma nivå som förra året. Utpendlingen är betydligt högre än inpendlingen vilket är positivt och visar att många väljer att bo kvar i kommunen trots arbete på annan ort. Det visar även på en potential i arbetskraft för den lokala arbetsmarknaden. Antal personer som både arbetar och bor i kommunen var 14278 vilket är ett 50 tal fler än året innan.

Under 2018 ökades antalet turer mot Vimmerby och Oskarshamn. Restiderna till närliggande städer och orter har legat på ungefär samma nivå det senaste året. Mellan Västervik och Vimmerby tar det 55 minuter med buss. Antal påstigande resenärer med kollektivtrafiken (KLT) i Västerviks kommun var 775 099 under 2019. 73 % av kommunens befolkning bor i kollektivtrafiknära lägen, d.v.s. har en trafikerad hållplats inom 500 meter från folkbokföringsadressen. En trafikerad hållplats är hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00. Avståndet till hållplats utgår från fågelvägen. Genomsnitt för riket som helhet är drygt 80 % och i Kalmar län är det 58 %. Kommunen har också övertagit de två skärgårdsbåtarna-Freden och Sladö.

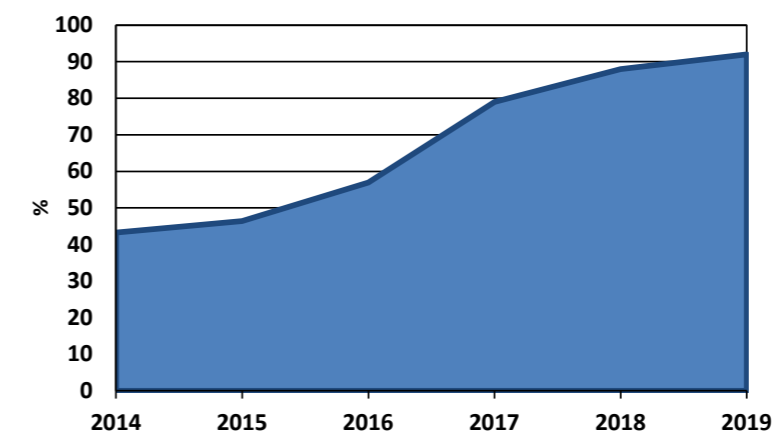
Drone Center Sweden i Västervik

Drone Center Sweden är ett unikt testbäddsprojekt i Västervik som får stöd av Vinnova genom projektparaplyet Drönare för individ och samhälle. Drönarprojektet samordnas av RISE SICS East under tre år fram till 2021. Det handlar om att utveckla en säker infrastruktur för drönare, där forskning, utprovning, certifiering, utbildning mm av obemannade system kan genomföras. Under 2019 demonstrerades vid Mommeåls flygplats ett antal pågående drönlösningar i verklig miljö inom bland annat räddningstjänst, miljö och skog.

Ökad bredbandsutbyggnad

Utbyggnaden av bredband går vidare, med målet att 95 % av hushåll och företag i kommunen, ska ha möjlighet att ansluta sig till bredband år 2020. I december 2019 hade 92% av alla hushåll och företag i kommunen möjlighet till optofiberanslutning. Det är flera olika företag som bygger fibernät i Västerviks kommun, bland annat Västervik Miljö och energi, Telia, Bredbandsbolaget och IP Only.

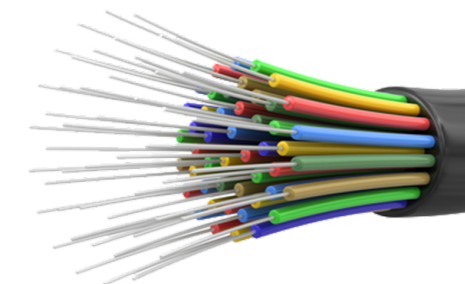
Andel hushåll och företag med möjlighet att ansluta till bredband i Västerviks kommun

Möjlighet att ansluta till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) i Västerviks kommun (VMEAB)

Drone Center Sweden i Västervik

73% av kommuninvånarna bor i kollektivtrafiknära lägen

10 MINSKAD OJÄMLIKHET

Minskad ojämlikhet

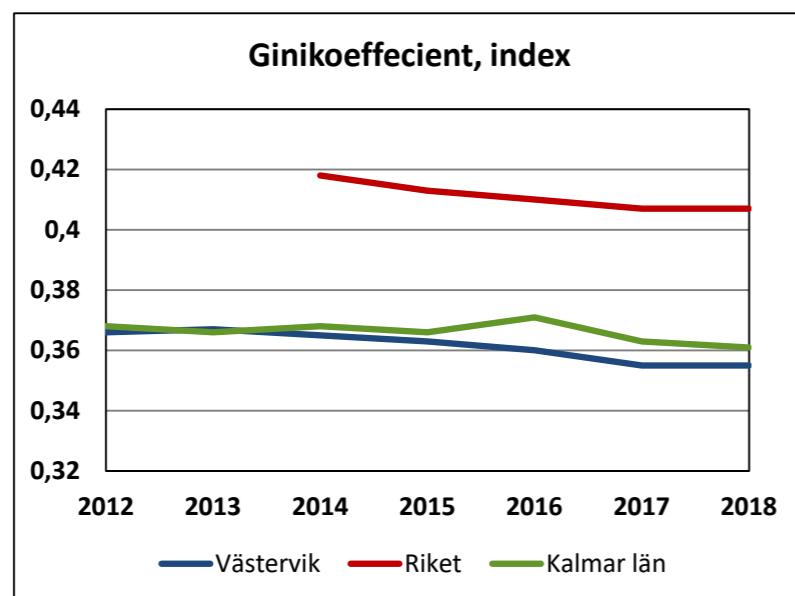
I ett hållbart samhälle har invånarna likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet

Allas lika rättigheter

Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av t.ex. kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Jämlikhet minskar risken för konflikter och främjar alla människors möjlighet att delta i och påverka samhällsutvecklingen.

Inkomstspridning

Ginikoefficient är en ekonomiskt mått på ojämlikheten i inkomstfördelning hos en befolkning. Länder och regioner med stor inkomstspridning har hög ginikoefficient. Inkomstspridningen i Sverige är jämförelsevis låg. Skillnaderna i inkomster mellan invånarna i Västerviks kommun är lägre än i riket som helhet men har ökat från en nivå på ca 0,20 sedan 1980-talet. Ginikoefficienten beskriver bara den disponibla inkomsten och inte skillnader i förmögenhet och inte heller lönenivån.

Ginikoefficienten har ett värde mellan noll (0) och (1). 0 innebär att alla individer har exakt lika stora tillgångar. Källa: Kolada/SCB

IT-träning för äldre

Den mobila dagverksamheten i form av IT-caféer för äldre har fortsatt och vuxit i stadig takt. Under 2019 har nya IT-caféer öppnats upp i Loftahammar samt på Lindögården i Västervik en gång per vecka, vilket gör att verksamheten bedrivs på sju olika platser i kommunen varje vecka. Syftet är att ge äldre möjlighet att lära sig hur olika digitala verktyg, såsom dator, surfplatta och mobil fungerar och vad de kan användas till. Därigenom kan äldre få en förenklad vardag och ökad självständighet. Syftet är också att IT-caféet ska vara en social och förebyggande verksamhet som minskar risken för ensamhet, sjukdom och demens.

Inkomstspridningen har ökat i Sverige sedan 1980-talet

Servicepunkter

I Västerviks kommun finns åtta servicepunkter i matbutiker. Där kan man utöver att ta del av kommersiell service bland annat få hjälp med att hitta information på kommunens hemsida och med att komma i kontakt med rätt person på kommunen.

Satsningar på service i hela kommunen har stått i centrum under 2019. Ett gemensamt projekt med Blankaholm och Misterhult har initierats mellan Oskarshamns och Västerviks kommuner som syftar till att undersöka möjligheter till bättre kommersiell service. Kommunen deltar även i ett projekt kring datasamverkan med Sveriges paketombud för att bidra till utveckling inom framtidens paketleveranser. Här kan drönartestbädden ge möjligheter till innovativa lösningar för landsbygden.

Integrationsstrategi

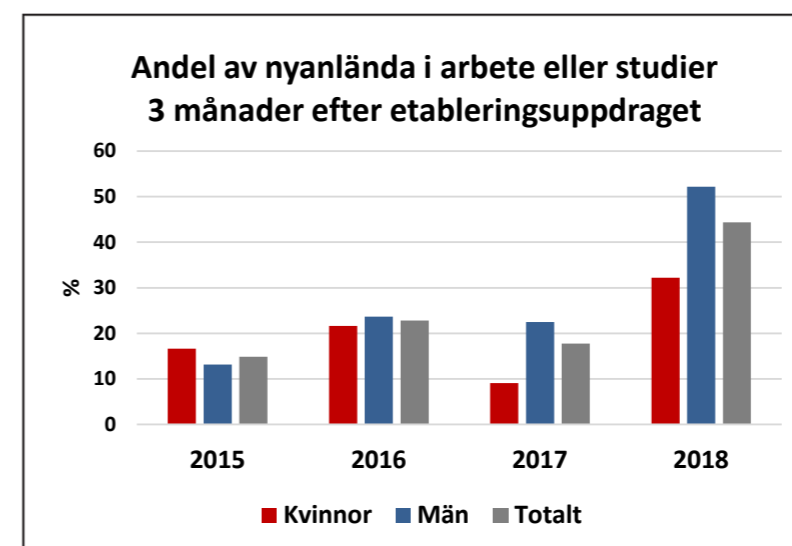
Den reviderade integrationsstrategin för 2018-2022 beslutades i Kommunfullmäktige under 2018. Handlingsplanen för integrationsstrategin är sammanställd utifrån kommunkoncernens målsättningar. Integrationsstrategin handlar om hur vi tillsammans ska arbeta för att främja integration i vår kommun. Det handlar om att skapa förutsättningar för ett inkluderande mottagande. Varje människa ska tas tillvara som en resurs. Detta skapar en mångfald som i sin tur ska bidra till kommunens utveckling.

Integrationsstrategin har fyra fokusområden:

- Arbete och kompetens
- Språkutveckling
- Social sammanhållning
- Bostad och kommunikationer

Ökning av nyanlända i arbete

Ett mått på integration är andel nyanlända flyktingar som lämnat Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag och börjat arbeta eller studera. Ökningen är densamma i hela landet.

Andel i procent som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera. Staus efter 90 dagar i arbete omfattas arbete utan stöd, nystartsjobb, extratjänster och arbete med stöd. I studier räknas de som studerar på den utbildning som berättigar studiemedel. Källa: SCB.

Servicepunkt.

Allt fler nyanlända i studier eller arbete

11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

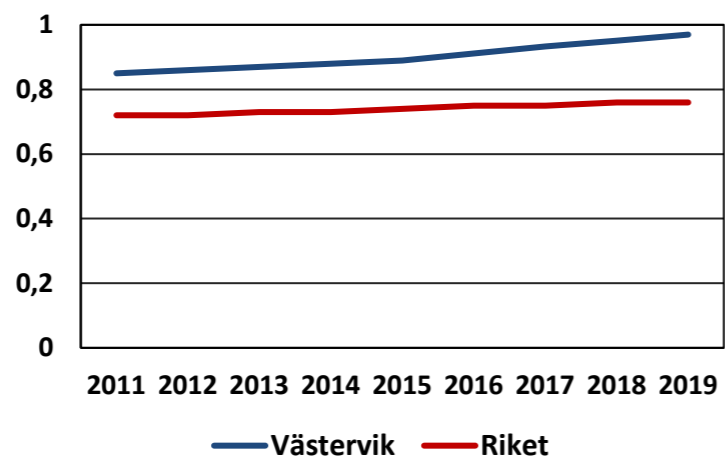
Hållbara städer och samhällen

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säk-rare kemikaliehantering.

Demografisk obalans

I Västerviks kommun råder obalans genom en sned ålders-fördelning och en hög andel äldre jämfört med antalet kom-muninvånare i arbetsför ålder. Den demografiska utveck-lingen påverkar i hög grad kommunens verksamheter. Den stora utmaningen är den allt äldre befolkningen.

Demografisk försörjningskvot

Slottsholmsparken i Västervik

Den demografiska försörjningskvoten beräknas som summan av antal personer 0-19 år och antal personer 65 år och äldre divide-rat med antal personer 20-64 år. . Källa: SCB.

Positivt flyttningsnetto

Under 2019 ökade flyttningsnettot jämfört med föregående år(+114). Det inrikes flyttnettot var något högre än normalt under perioden samtidigt som det utrikes flyttnettot var det lägsta på flera år. Kommunens befolkning minskade med 1 person under 2019 och uppgick till 36 679 personer de 31 december 2019.

Ökat bostadsbyggande

Bostadsbyggandet i kommunen har ökat de senaste åren. Men även efterfrågan på bostäder. Efterfrågan har växt mer än bostadsökningen. Det finns få lediga bostäder, i både centralort, tätorter och på landsbygden. Det har sökts fler lov om nybyggnationer av bostäder utanför tätorterna än under tidigare år. Under 2019 har flera detaljplaner antagits och arbetet med en fördjupade översiktsplaner för Gamleby och Loftahammar har pågått.

Fler cykelbanor

Nya gång- och cykelvägar har anlagts, de större projekten är Trollstigen-Fågelbäret, Welux-ysingsbadet samt Lunnargatan-Gertrudsvik.

Västervik Street Art Festival

I månadsskiftet augusti/september genomfördes "BANK! Västervik Street Art Festival", ett gatukonst- evenemang med många kulturyttringar och skådeplatser runt om i Västervik. Bland annat väggar och elskåp har målats men även många andra konstyttringar har förskönat det offentliga rummet. I slutet av året blev det klart med en fortsättning av festivalen under nästa år där de mindre tätorterna i kommunen står i centrum.

Nya och gamla mötesplatser

Västerviks kommuns stora projekt med omgestaltning av området och parken runt Slottsholmen i centrala Västervik slutfördes och i mitten av juni invigdes Slottsholmsparken vid slottsruinen i Västervik. Arbetet med upprustning av mötesplatser i Gränsö naturreservat har pågått. Andra nygamla mötesplatser i kommunen är Generationsparken i Hjorted och bruksparken i Ankarsrum.

BID-projekt

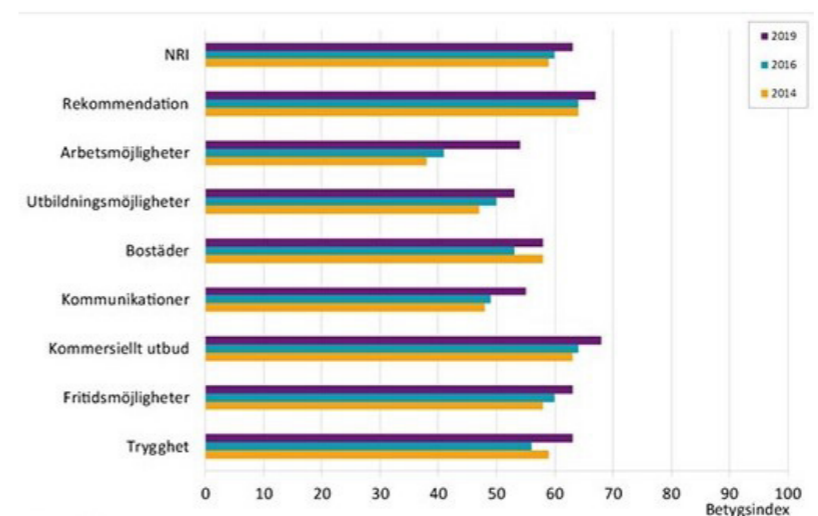
Under 2019 avslutades BID projekten i Gamleby, Överum och Västervik med godkända affärsplaner och tillhörande handlingsplaner. I Överum identifierade man en möjlighet att utveckla ett naturområde längs med Överumsån, inklusive iordningställande av strövsstig samt återskapande av odlingslotter, ett projekt där medel från Naturvårdsverket har beviljats. I Västervik har BID integrerats i verksamhetsplanen för Västervik Citysamverkan och genomförandet av handlingsplanen har inletts.

Låga halter av luftföroreningar

Luftföroreningar har en stor inverkan på hälsan. Årligen dör fler människor i Sverige av luftföroreningar som orsakat cancer-, hjärt- och lungsjukdomar än i trafikolyckor. Luftkvaliteten i Västerviks kommun är jämförelsevis bra. Miljökvalitetsnormerna klaras och miljömålen uppnås för såväl svaveldioxid, kvävedioxid, partikelhalter, och bensen. Mätningarna visar på en tydlig minskning av partikelhalten i Västerviks stad sedan början av 2000-talet.

Fler är nöjda med kommunen som en plats att bo på

Västerviks kommun som en plats att bo och leva på bedömdes i SCB:s medborgarundersökning under hösten 2019. Nöjd RegionIndex ökade till 63 och Nöjd MedborgarIndex ökade till 58 vilket är över riksgenomsnittet.

Fasadmålning vid Västervik Street Art Festival

Positivt flyttningsnetto under 2019

Fler invånare är nöjda med kommunen som en plats att bo och leva på

12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Hållbar konsumtion och produktion

Utgångspunkten är att det som utvinns ur naturen ska kunna användas, återvinnas eller slutligt omhändertas på ett uthålligt sätt med minsta möjliga resursförbrukning och utan att naturen skadas.

Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor är en nödvändighet för att minska vår negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa. I Sverige - och i Västerviks kommun - är vi ganska bra på att återvinna material, energi och näring ur avfallet. Men vi kan nå ännu längre genom att förebygga uppkomsten av avfall. När varor återanvänds eller på annat sätt får längre livslängd undviks negativ miljöpåverkan från tillverkningen av nya, liknande varor. Det är därför nödvändigt att se till att ämnen som kan vara giftiga för människor och miljön inte sprids - exempelvis mikroplaster. Farliga kemiska ämnen i produkter, varor och byggnader riskerar att hamna i miljön, och kan tas upp av växter, djur och människor.

Sport- och fritidsbibliotek

Sport- och fritidsbiblioteket öppnade i januari. Här kan man låna utrustning för sport och fritid. Allting är begagnat och skänkt av invånare, föreningar och sponsorer. Man får låna sakerna i två veckor och får tillfälle att prova på både helt nya sporter och gamla favoriter. Skridskor, skidor, hopfällbara cyklar, skateboard, bowlingklot, golfklubbor, tennisracket, hjälmar och brädspel.

Ökning av second-hand handeln

Drygt hälften (52%) av de personer som svarat på en nationell enkät om second hand svarade att de i någon utsträckning köper begagnade kläder - för merparten av dessa rör det sig dock om en mindre del. Andelen som svarar att de köper begagnade kläder har ökat jämfört med 2018 års undersökning - då det var 36 %. Kvinnor är mer positiva än män, både då det kommer till att handla second hand och då det kommer till att sälja sina kläder vidare.

Textilåtervinning

Återvinning av textilier för materialåtervinning samlas in i samarbete med Human Bridge på alla återvinningscentraler. Den textil som kan återanvändas går till second handbutiker eller skickas med hjälpsändningar till behövande i Afrika och Östeuropa. Det som inte kan användas igen sorteras i olika kategorier för återvinning. Vissa delar av fibrerna kan bli råvara för till exempel filter och isolering. Insamlingssystemet säkerställer att textilier i första hand återanvänds. För återanvändning av kläder finns sedan tidigare många organisationer och företag

Strandstädarkartan

För att minska nedskräpningen och planera städinsatser har Västerviks kommun under 2019 i drivit projektet Strandstädarkartan. Med hjälp av ett digitalt kartverktyg kan allmänheten och olika frivilliga aktörer tillsammans göra en insats för att minska mängderna skräp längs stränderna.

Ökad källsortering

Effektiv materialåtervinning kan göras av rena fraktioner av hög kvalitet där materialet ersätter jungfrulig råvara. Fastighetsnära sortering har nu funnits i 10 år i kommunen. Målet är att andelen hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar ska öka till 90% år 2020. Under 2019 var det 92 % av villorna som källsorterade, av dessa var det 38 % som sorterade sitt matavfall. I flerfamiljshusen var det 46 % som hade sorteringssabonnemang och 31 % som sorterade matavfall. Uppgiften om andelen hushåll i flerfamiljshus som sorterar är baserad på antal lägenheter som är knutna till sorteringssabonnemang..

Fler verksamheter inom kommunkoncernens sorterar

Antalet kommunala verksamheter som källsorterar ökar successivt. Hösten 2019 var det 95 % av kommunens verksamheter som hade infört möjligheter till källsortering. Källsortering sker överlag i kommunens verksamheter. Ett återvinningshus är nybyggt för gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Matsvinn från gymnasieskolans restaurang återvinns och blir till biogas.

Materialåtervinning

Ett mått på materialåtervinning är utsorterat avfall enligt producentansvar genom Förpacknings- och Tidningsinsamligen (FTI). Värdet är liksom för tidigare år beräknat enligt Avfall Sveriges modell, där invånarantalet inte enbart tagit hänsyn till fastboende utan även baserats på fritidshusboende, gästnätter i kommunen, samt in- och utpendling. Det visar små variationer jämfört med föregående år. Mängden tidningar som lämnas in sjunker i takt med minskat pappertidningsläsande .

Under 2019 insamlades (inom kommunen som geografiskt område (enligt FTI):

Tidningar	27,1 kg/invånare
Pappersförpackningar	17,5 kg/invånare
Metallförpackningar	2,8 kg/invånare
Plastförpackningar	11,8 kg/invånare
Glasförpackningar	21,6 kg/invånare

Under 2019 samlades totalt 8109 ton restavfall in i kommunen, dessutom 812 ton matavfall och 11500 ton grovavfall. Totalt insamlades 528 kg hushållsavfall per person.

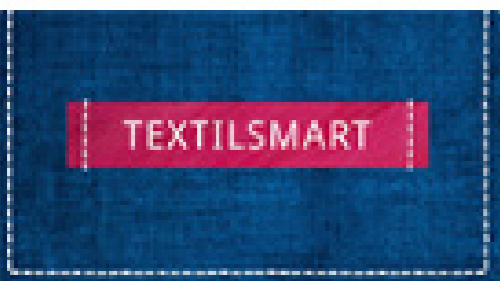

Hushållsavfall som samlats in i Västerviks kommun kg/invånare (VMEAB)

Sorteringskärl vid Bondbacken på Gränsö

En soppåse med restavfall i Västerviks kommun innehåller ca 1/3 matavfall, 1/3 förpackningar och 1/3 restavfall

Västerviks kommun ingår i referensgruppen för projekt textilsmart

I Sverige slänger vi 7,5 kilo kläder och textilier per person och år

Fastighetsnära sortering har nu funnits i 10 år i kommunen

Bekämpa klimatförändringarna

Målet innebär att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser. Den globala temperaturökningen ska under 2 grader med siktet inställt på max 1,5 grad.

Med klimat menas de genomsnittliga väderförhållandena under en längre tid. Det finns naturliga variationer i klimatet som omväxlande gett upphov till istider och värmeperioder under jordens långa utveckling. Men den snabba förändring som nu pågår, ligger bortom de naturliga variationerna och är till stor del orsakad av mänskliga utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Fossila bränslen är den största källan till utsläppen av växthusgaser. I motsats till de kraftfulla utsläppsminskningar som skulle behövas, visar senast tillgänglig statistik att halterna i stället ökar. De globala utsläppen behöver på sikt minska till noll för att begränsa klimatförändringarnas omfattning. Om det ska klaras behövs både samhällsförändringar och teknikutveckling. Stärkta ambitioner i klimatsamarbetet globalt och inom EU krävs, liksom skärpta och nya nationella styrmedel.

Några av kommunens biogasbilar

Fossilfritt Sverige

I Västerviks kommun pågår sedan många år tillbaka ett målmedvetet energi- och klimatarbete. Både Västerviks kommun samt Västervik Miljö & Energi AB (VMEAB) ingår i det nationella initiativet "Fossilfritt Sverige", som är en plattform för dialog och samverkan mellan företag, kommuner och andra typer av aktörer som vill göra Sverige fritt från fossila bränslen.

nooil Kalmar län

Samverkan med övriga kommuner i Kalmar län sker inom ramen för Klimatsamverkan Kalmar län och Klimatkommissionen i Kalmar län under parollen "NoOil". Det övergripande regionala målet innebär att vi till år 2030 inte längre har något nettoutsläpp av fossil koldioxid. Ett annat länsgemensamt projekt under 2019 är Biogasboost.

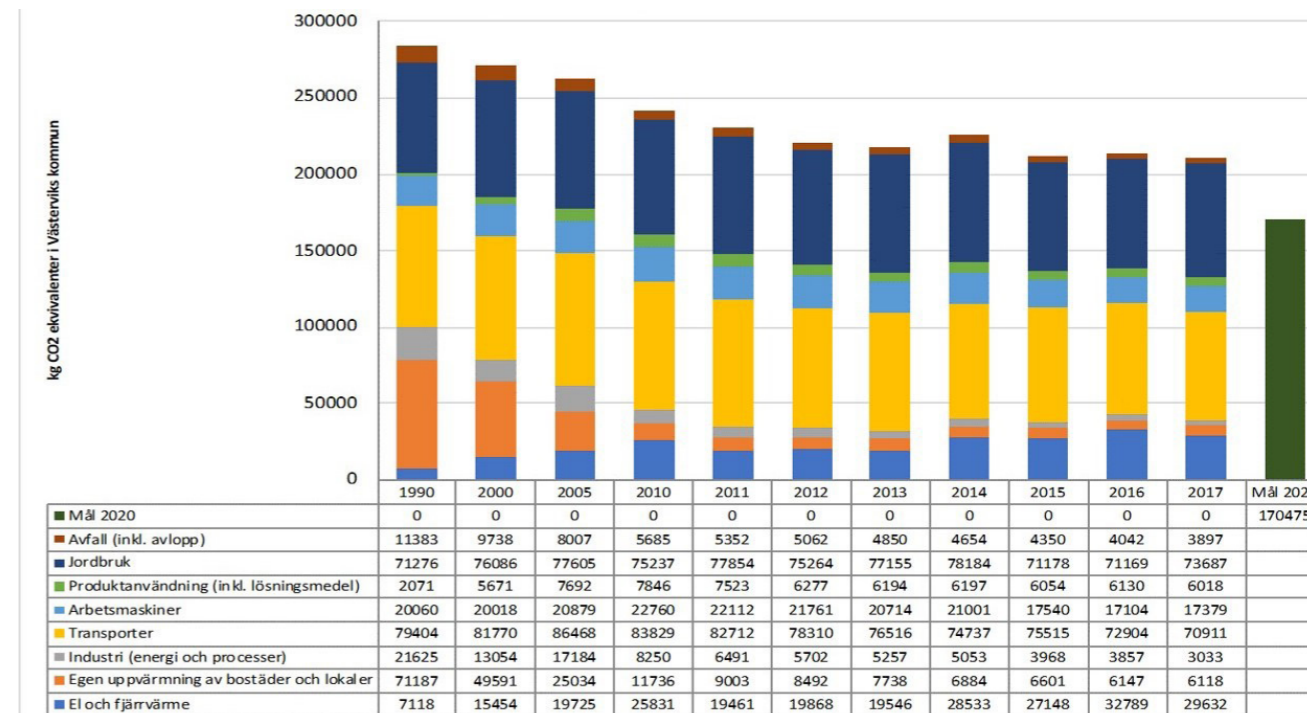
Tyngre fordon fossilbränslefria

Under 2019 kördes VMEAB:s tunga fordon i huvudsak med biobränslen (HVO100 eller biogas). Motsvarande krav ställs också på entreprenörer när detta är möjligt. Detta har inneburit avsevärda sänkningar av kommunkoncernens utsläpp av klimatpåverkande gaser. Sedan 2017 är bussarna inom KLT:s kollektivtrafik fossilbränslefria.

Fler fossilbränslefria fordon inom kommunkoncernen

Andelen fossilbränslefria fordon ökar. Vid årsskiftet 2019/2020 var 44 % biogas eller elbilar (inkl. HVO 48%). Resandet med privata fordon mot milersättning minskade också med ca 1000 mil mot föregående år. Under året har 20 st. eldrivna fordon köpts in och 10-talet lätta lastbilar som tidigare drevs på diesel har bytts ut till HVO-drivna. Även biogasbilarna ökar i antal. Antal resfria möten förmedlade genom Campus Västervik har under året ökat från 55 till 205 (mars-dec), vilket motsvarar 272 % ökning. Koldioxidutsläppen från tjänsteresor med bil har minskat från 0,22 ton år 2024 till 0,16 år 2019.

Fler resfria möten och minskade fossila utsläpp från kommunkoncernens fordon

Totala utsläppet av växthusgaser Källa SMED - Nationella Emissionsdatabasen 2019

Långsamt minskade utsläpp av växthusgaser

Målet till år 2020 är 40% minskning från 1990. Framförallt är det utsläppen från uppvärmning av lokaler och bostäder samt industriprocesser som har minskat. Transportsektorn minskar men i långsammare takt. Utsläppen från jordbruket har så här långt bara minskat marginellt. Här finns stora utmaningar om vi ska vända trenden. Koldioxidutsläppen från fossila bränslen (energi och transportsektorn) beräknas till ca 3,5 ton CO2 per person totalt i kommunen som geografiskt område.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Om vi skulle inkludera alla utsläpp av växthusgaser, även de som uppstår i andra länder från varor som vi importerar och från internationella transporter skulle utsläppen vara betydligt högre. Under de senaste tjugo åren har andelen utsläpp som sker i andra länder orsakad av vår svenska konsumtion ökat med 50 %.

Anpassning till ett förändrat klimat

Det har blivit allt mer tydligt att kommunen måste ha en bättre beredskap för extrema vädersituationer med omväxlande perioder av torra och kraftiga skyfall. Det handlar både om anpassning av boendemiljöer med möjlighet till skugga och anläggande av vattenfördröjande åtgärder i landskapet

Fotbollsplanerna på Örbäcken och Karstorp i Västervik har tidigare bevattnats med kommunalt dricksvatten men numera sker bevattningen med sjövattnet. På Ernebersfältet i Gamleby har under 2019 en multidamm anlagts som samlar upp dagvattnet vid kraftiga skyfall för bevattning av fotbollsplaner och tillverkning av konstsnö. Fler multidammar är på gång.

Ny dagvattenstrategi på gång

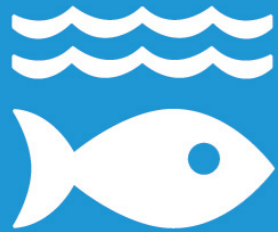
Under 2019 har det pågått ett intensivt arbete med att ta fram en ny dagvattenstrategi för bättre planering av dagvattenhanteringen. I Handlingsplanen finns flera åtgärder för att bättre rusta dagvattensystemen till ett förändrat klimat.

Multidammen i Erneberg i Gamleby

Utsläppen av växthusgaser minskar men i alltför långsam takt

14 HAV OCH MARINA RESURSER

Hav och marina resurser

Haven täcker 70 procent av vår planet och över tre miljarder människor är beroende av den marina och kustnära biologiska mångfalden för sin försörjning.

Västerviks skärgård är unik i sitt slag och kännetecknas av djupa fjordlika vikar mellan långa smala halvöar. En levande kustmiljö med rent och friskt vatten ger förutsättningar för en god livskvalitet i kommunen. Men Östersjön är ett av världens mest förorenade havsområden med ekosystem i obalans, utbredd algblomning och förgiftad fisk. Tröskelvikarna är särskilt känsliga för hög näringsbelastning eftersom vattenutbytet är dåligt mellan de inre djupare delarna och det öppna havet utanför. Enligt vattendirektivet ska allt inlands-, kust-, och grundvatten uppnå minst "God Ekologisk Status". I kustzonen är övergödning det största problemet till att målet inte nås.

Statliga bidrag till bättre kustmiljö

Västerviks kommun har de senaste åren framgångsrikt sökt och beviljats statliga medel från Havs- och Vattenmyndigheten (LOVA), Jordbruksverket, Naturvårdsverket (LONA), InterReg samt Boverket för investering i hållbara vattenåtgärder. För perioden 2018 - 2021. har kommunen beviljats nära 40 miljoner kronor i statliga bidrag för kustvattenrelaterade projekt.

Lokal åtgärdsamordning

Västerviks kommun (Tjust kustområde) är ett av 20 pilotområden i landet som under 2018 valts ut för att särskilt arbeta för att minska övergödningen. En framgångsfaktor är att kommunen arbetar med ett helhetsperspektiv på avrinningsområdet med konkreta åtgärder både inom lantbruk, avloppshantering, dagvatten, fiske- och biotopvård. För att kunna genomföra nödvändiga åtgärder krävs stark lokal förankring. Samverkan sker med lantbrukarna genom ny teknik, nytt tänkande och gamla erfarenheter.

Lokal handlingsplan för minskad övergödning

Den lokala handlingsplanen för minskad övergödning till kustvattnet beskriver vad som krävs för att uppfylla den lokala delen av åtagandet enligt Helcom - Baltic Sea Action Plan och har tre strategiska målområden:

- Övergödningen av kustvattnet ska minska genom åtgärder i samverkan
- En ökad mängd näringsämnen ska återföras i kretsloppet
- Kommuninvånarnas kunskap om och intresse för Östersjöns ekologi ska öka

De genomförda åtgärderna under 2019 beräknas minska belastningen till kommunens kustvatten med ca 3 500 kg kväve och 500 kg fosfor.

Närheten till Östersjön innebär ett stort ansvar men också stora möjligheter

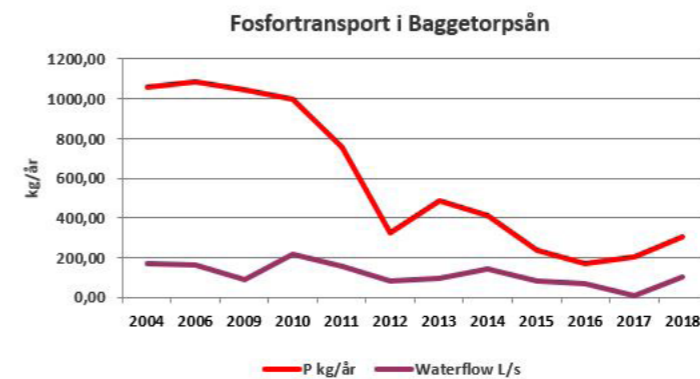
Ett av 20 pilotområden med stöd till åtgärder för minskad övergödning

Odling av foder musslor minskar övergödningen

Under 2019 beviljades Västerviks kommun stöd från länsstyrelsen i Kalmar till musselodlingen på Hasselö. Odlingen av blåmusslor har funnit utanför Hasselö sedan 2014. Syftet med musselodlingen är att fånga överskottet av kväve och fosfor i kustvattnet. Genom projektet ska möjligheten att använda musslorna i livsmedelsproduktion undersökas i samverkan med företaget Scandic Pelagic i Västervik. Tillsammans med Hasselö fiskevårdsområde ska nya metoder för att skörda musslorna utvecklas.

Minskade fosfortransporter till Gamlebyviken

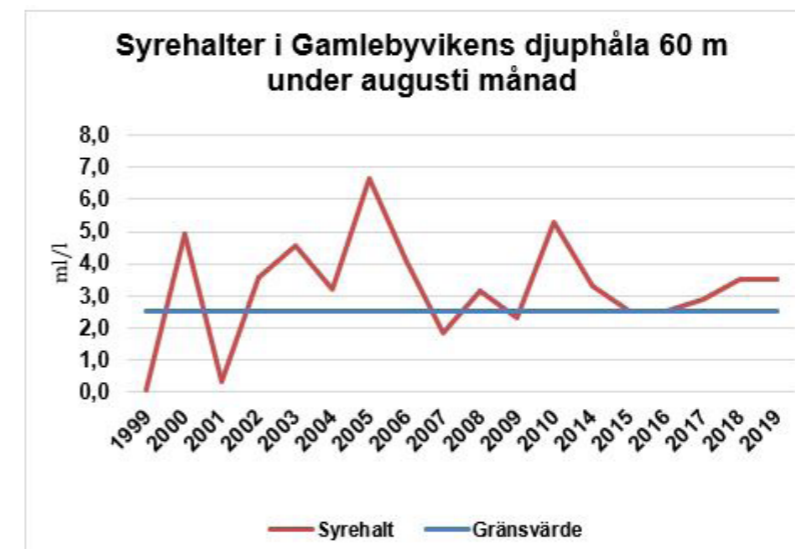
Inom Gamlebyvikens tillinningsområde har ett antal åtgärder för att minska övergödningen genomförts under de senaste åren. Vattenprovter tas regelbundet i åarna och särskilt i Baggetorpsån kan man se tydligt minskade fosfortransporter till Gamlebyviken.

Transport av fosfor till Gamlebyviken från Baggetorpsån

Syrehalten vid Gamlebyvikens botten

Bottenvattnet i Gamlebyvikens djuphåla på 60 meter har sedan 1960-talet varit extremt syrefattigt under större delen av året. Sedan 2010 har syrehalterna inte varit under den kritiska gränsen 2,5 ml/l ens under augusti månad då syrebristen vanligen är som värst.

Syrehalten vid Gamlebyvikens djuphåla (Kalmar läns kustvattenkommitté)

Musselskörd utanför Hasselö

Minskad fosforbelastning till Gamlebyviken

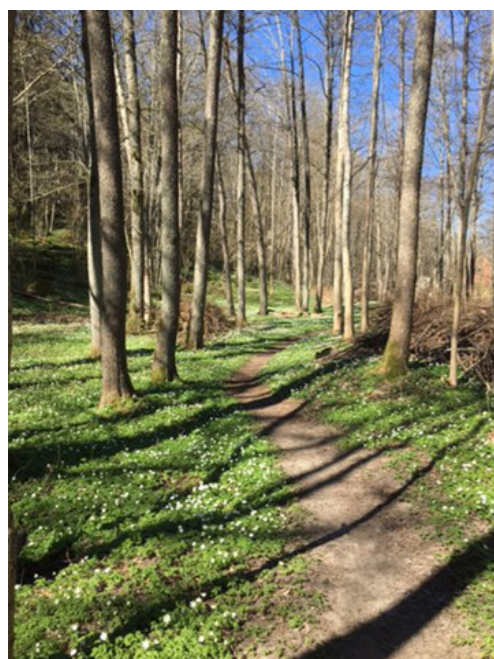
15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Ekosystem och biologisk mångfald

Målet innebär bland annat att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, hejda markförstöringen samt förlusten av biologisk mångfald

Med biologisk mångfald menas variationen bland levande organismer i alla miljöer och de ekologiska sambanden som finns mellan organismerna. För det stora flertalet arter och ekosystem är hotbilden kopplad till mänskliga aktiviteter; i de flesta fall förändringar i arternas livsmiljö. För att bevara den biologiska mångfalden behövs stor hänsyn och insiktsfull planering när olika naturresurser nyttjas.

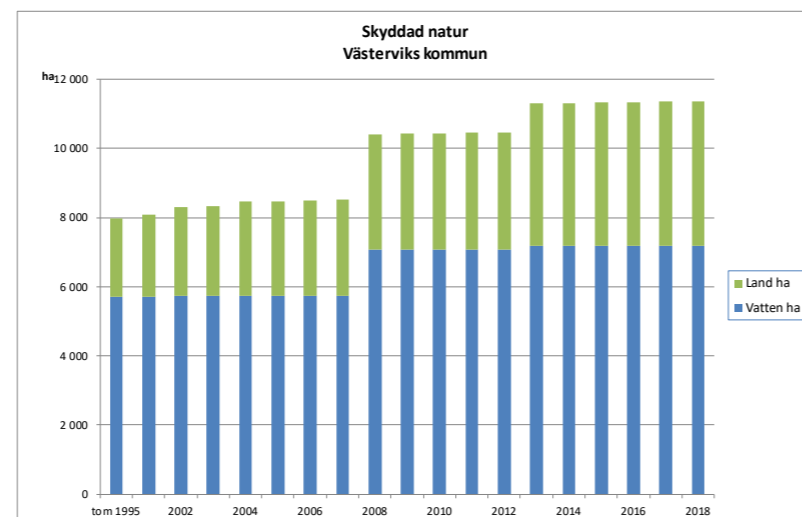
Strövområde i Överum

Nära till naturen i hela kommunen

Även inne i Västerviks stad är tillgången på grönområden och blåa stråk god. Alla Västerviksbor har idag ett grönområde som är större än 0,1 ha inom ett avstånd på 300 meter från bostaden. De flesta (96 %) når ett grönområde som är större än 0,3 ha eller har en tillgänglig strandlinje inom 200 meter från bostaden. Men Västervik är en stad som snabbt växer i utbredning och pågående exploateringsplaner riskerar att minska grönytorna i stadens omgivning. Ett utredningsarbete har påbörjats för att undersöka möjligheten att avsätta området kring Tändsticksberget mm till kommunalt naturreservat.

Naturreservat och biotopskyddsområden

Västerviks kommun har en rik och varierad natur. Landskapet är kuperat och omväxlande. Här finns allt från karg utskärgård till vindlande sjösystem i skogs- och jordbruksbygd. Att bilda naturreservat och avsätta biotopskyddsområden är viktiga verktyg för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. I Västerviks kommun fanns år 2019, 36 naturreservat och 76 områden avsatta som biotopskyddsområden. Ett av naturreservaten är kommunalt; Gränsö. 29 områden har Natura 2000-skydd. Totala andelen naturskyddad areal uppgår till 3,2 % av kommunens totala yta. Den skyddade arealen har ökat med ca 30 % sedan 1990-talet.

Naturreservat och biotopskyddade arealer i Västerviks kommun uppdelat i land- och vattenareal. (Källa: Natruvårdsverket)

I Västerviks kommun finns 36 naturreservat och 76 skogliga biotopskyddsområden

Nya odlingslotter

I anslutning till den nya multidammen vid Enerberg i Gamleby anlades under 2019 ett antal nya odlingslotter. I anslutning tillområdet runt dammen har fröer som ska locka pollinerade insekter till området sätts in.

Till er tjänst

Biologisk mångfald är en förutsättning för ekosystemens förmåga att ge nytta i form av ekosystemtjänster. Idag vet man att om pollineringen inte längre fungerade skulle både de ekonomiska kostnaderna bli stora och den biologiska mångfalden vara hotad. I Sverige finns det drygt 280 olika arter bin. Ett av dem är honungsbiet som pollinerar många olika växter som äppelträd, päronträd och raps. Sverige är särskilt rikt på humlearter jämfört med andra europeiska länder. Hot mot pollinatörer är förändringarna i landskapet, insektsbekämpningsmedel, ensidigare odlingar och de pågående klimatförändringarna. Ångar har hög biologisk mångfald, betydligt högre än gräsmattor. Pollinering av insekter är nödvändig för en stor del av alla odlade grödor och för vilda växter. Till er tjänst är ett naturvårdsprojekt i Västerviks kommun som har som målsättning att lyfta fram osynliga men viktiga tjänster som utförs i vår natur och ska inspirera till att värna och vårda pollinatörer och deras livsmiljöer.

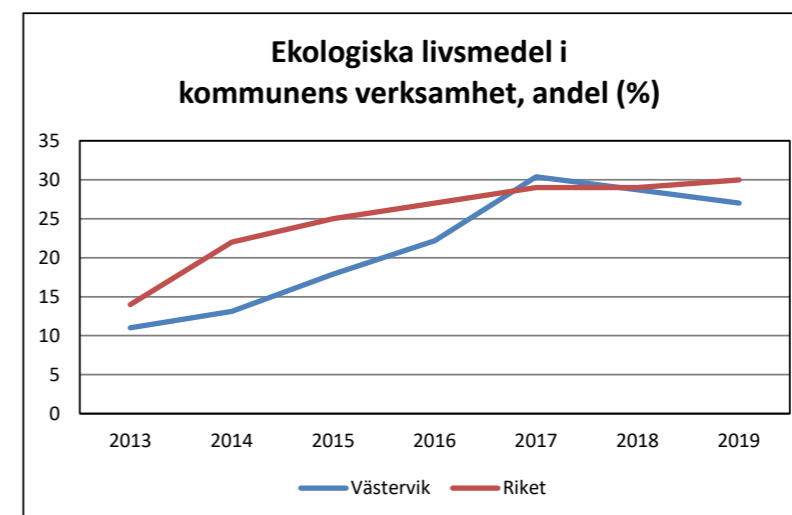
Nytt koloniområde i Erneberg

Minskat nedfall av försurande ämnen

Utsläppen av försurande ämnen har minskat kraftigt i Europa de senaste decennierna. Både svavelnedfallet och kvävenedfallet i Västerviks kommun ligger betydligt under den kritiska belastningsgränsen (d.v.s. det som naturen långsiktigt tål utan att skadas).

Ekologiska varor för biologisk mångfald

Efterfrågan på ekologisk producerade varor ökar och fler konsumenter handlar KRAV-märkta livsmedel. Västerviks kommuns inköp av ekologiska livsmedel var 27 % under 2019. En minskning jämfört med 2018

Ekologisk livsmedel i kommunens verksamhet Kostnad i kronor för inköpta ekologiska livsmedel dividerat med kostnad i kronor för total mängd inköpta livsmedel Källa: Kolada och Västerviks kommun

Stadsängar anläggs inne i Västervik för att öka den biologiska mångfalden

16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Fredliga och inkluderande samhällen

Medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet i det lokala samhällets utveckling handlar om förtroende för det demokratiska systemet. Det handlar om trygghet och tillit till kommunen

Snart är hela kommunkoncernen ISO-certifierad

Arbetet kring kvalitetsledning- och ärendehanteringssystem har fortsatt. Förvaltningar och bolag har genomgått ISO-certifiering som väntas bli helt klar under februari månad 2020.

Medborgardialog

I slutet av 2017 antogs ett antal principer för medborgardialog som hela kommunen ska arbeta efter. Kommunfullmäktiges demokratiberedning har i uppgift att utveckla och fördjupa medborgardialogen. Demokratiberedningen har under 2019 arbetat med att utveckla sitt uppdrag. I uppdraget ligger att följa demokratiutvecklingen i kommunen inklusive utvecklingen av e-demokratin och tillgängliggörandet via ökad digitalisering. Beredningen ska också arbeta med att utveckla kommunfullmäktiges arbetsformer, vitalisera debatten i fullmäktige och få fler aktiva ledamöter. Demokratiberedningen möter ungdomar genom skolbesök och har tagit fram en ny form för ungdomsdebatten i fullmäktige, som har utvärderats och utvecklats utifrån det. Ungdomsrådet, näringslivsrådet, landsbygdsrådet pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor är ytterligare arenor där kommunen möter företrädare för olika grupper i samhället.

E-förslag

I mars 2018 lanserades e-förslag som nu helt har ersatt medborgarförslag. E-förslag är ett sätt att utveckla medborgardialogen. Syftet med e-förslag är att stärka demokratin, öka delaktigheten och ge medborgare en större möjlighet att engagera sig. Det ökar också möjligheten för kommunens politiker att få veta vilka frågor som är viktiga för medborgarna. Införandet av e-förslag har inneburit att totalt sett kommer fler förslag in än tidigare. Media väljer ofta att uppmärksamma e-förslagen, vilket skapar engagemang hos medborgarna.

Dukat bord

Ett gemensamt grepp om föreningslivets frågor tas via initiativet Dukat bord som startade under 2019. Enheten för samhällsbyggnad, kulturenheten och avdelningen för arbete och kompetens träffar gemensamt och återkommande föreningslivets representanter för att genomlysna civilsamhällesfrågorna. Satsningen har varit uppskattad och ger ett helhetsperspektiv till avdelningarna som arbetar närmaste föreningslivet.

Ökat valdeltagande

Valdeltagande vid valet 2018 ökade i jämförelse med förra valet 2014 i kommunalvalet. Ett ökat deltagande kunde även konstateras vid valet till Europaparlamentet som genomfördes 2019. I Västervik var valdeltagandet för EU-valet 49,4 %. Detta var en ökning på nästan 6 %-enheten jämfört med 2014 då 43,6 % röstade.

Ökat valdeltagande
vid valet 2018
till 84 %

Risk - och sårbarhetsanalys

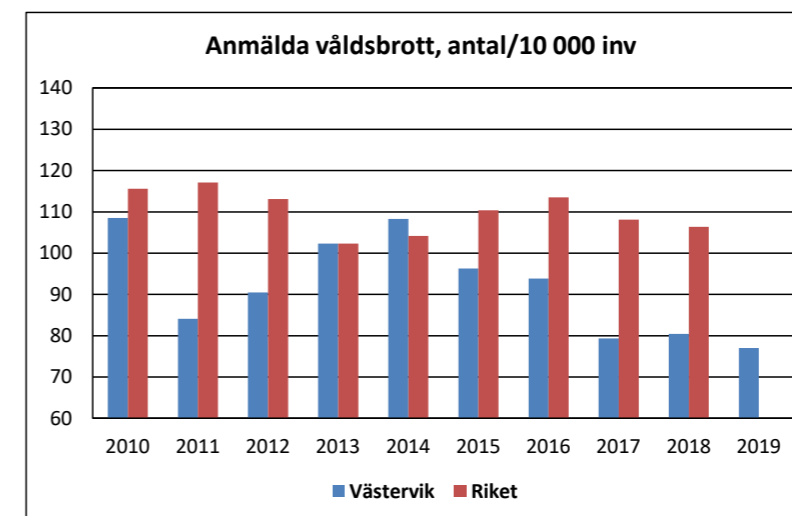
Under 2019 kommunen fram en ny risk och sårbarhetsanalys med ett Handlingsprogram för rygghet och säkerhet för perioden 2019-2022

Brottstvecklingen i Sverige

Upplevelsen av trygghet är betydelsefullt för en hållbar utveckling. Under 2019 anmäldes cirka 1,55 miljoner brott, vilket i princip var samma nivå som året innan. Den senaste tioårsperioden (2010-2019) utmärks av en minskning av stöldbrotts andel av samtliga anmälda brott. De kategorier av anmälda brott som ökade mest i antal under 2019 var skadegörelsebrott (+8 %) samt narkotikabrott (+6 %). Den största ökningen inom narkotikabrott gällde brottstyperna eget bruk samt innehav. Den kategori anmälda brott som minskade mest i antal (-6 % brott) under 2019 var bedrägeribrott. I kategorin var det bedrägerier totalt och utpressning som minskade mest.

Västervik har lägre brottsstatistik än i riket

Under år 2019 var gjordes totalt 2880 anmälningar om brott i Västerviks kommun. Det är 69 anmälningar fler än året innan. Västerviks kommun ligger bra till i en jämförelse med både länet och riket med totalt 785 anmälda brott per 10 000 invånare. Andelen anmälda våldsbrott per invånare var 77 och även här ligger Västerviks kommun lägre än riket i genomsnitt.

Anmälda våldsbrott jämfört med riket. Källa: Kolada/BRÅ&SCB

Trygghetsundersökning

Polisens trygghetsundersökning visar att de flesta av Västerviks kommuninvånare känner sig trygga och inte är särskilt oroliga för att drabbas av brott. Det vanligaste problemen är trafikfrågor och där upplever man att fortkörning bland bilar och buskörning med mopeder. Förbättringar med bättre belysningen och konst i den offentliga miljön kan ha bidragit till att fler människor är ute på stan. Även rädslan att drabbas av brott har minskat jämfört med tidigare år. Västerviks kommun har ett bättre snitt än polisområde syd och i Kalmar län. I mätningen andelen som känner sig trygga ensamma ute en sen kväll var resultatet för 2019 78% en ökning med 5 % jämfört med 2018.

De flesta av kommuninvånarna känner sig trygga

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Genomförande och globalt partnerskap

Målet handlar om genomförande och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling. Västerviks kommun är en del av en allt mer globaliserad värld.

Internationella investeringar och samordnad politik behövs för att säkerställa nyskapande teknisk utveckling, rättvis handel, tillförlitlig uppföljning och stöd vid humanitära kriser. Utbyte av kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser är samtliga viktiga komponenter för att målen ska nås.

Globalisering, urbanisering och digitalisering är globala trender som medför ökad rörlighet av människor, varor, tjänster och kapital. Detta betyder också att utbytet av idéer, kunskap och trender går snabbare och får större spridning än någonsin tidigare. Dessa megatrender påverkar hela världen, och är högst relevanta också för oss i Västerviks kommun. Miljö- och klimatfrågor samt den sociala sammanhållningen är andra storskaliga aspekter som med all säkerhet kommer att ha stor påverkan på utvecklingen under de kommande åren.

Kalmar län har många internationellt konkurrenskraftiga profilområden inom bland annat energi-, vatten- och miljöteknik, besöksnäring, gröna näringar samt delar av tillverkningsindustrin. Den Regionala Utvecklingsstrategin för Kalmar län 2030 (RUS) beskriver de övergripande perspektiven som påverkar länets utveckling vid sidan av hållbarhetsdimensionerna. Dessa är kompetensförsörjning av arbetsmarknaden, hur den digitala omställningen kan användas som en utvecklingsresurs; samt vikten av internationellt samarbete för vidare utveckling.

WaterDrive

Samverkan runt Östersjön är ett sätt att utveckla ett globalt partnerskap. Västervik har de senaste åren samarbetat med flera kommuner för en bättre miljö i den gemensamma Östersjön. Samverkansprojektet "WaterDrive" syftar till att öka effektiviteten i vattenförvaltningen - fokuserat på minskad näringsbelastning från jordbrukslandskapet till Östersjön. Det handlar om att stärka det lokala åtgärdsarbetet för att minska övergödningen i jordbruksintensiva områden i Östersjöregionen samt att bidra till utformningen av kostnads-effektiva åtgärdsprogram och styrmedel i ett förändrat klimat. Västervik ingår som enda svenska kommun i projektet tillsammans med Jordbruksverket och Vattenmyndigheten för Södra Östersjön. Övriga partners kommer från Polen, Litauen, Lettland, Estland, Finland, Ryssland och Danmark. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) samordnar arbetet.

Waterdrive

Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?

Hållbar utveckling innebär livskvalitet - för alla - nu och i framtiden men vi har sett hur en global pandemi på några månader kan förändra världen och världsbilden totalt

En hållbar samhällsutveckling med livskvalitet varje dag innebär att våra gemensamma resurser måste förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö.

Strategiska beslut mot hållbarhet

Om vi ska få en hållbar utveckling i Västerviks kommun måste vi ta strategiska beslut som steg för steg leder mot en ökad hållbarhet. Kommunkoncernen har därför en viktig roll som föregångare i arbetet. Gemensamma målbilder som bygger på de fyra hållbarhetsprinciperna utgör ramverket. Att genomföra hållbarhetskonsekvensanalyser i beslutsprocesserna få till en mer cirkulär ekonomi och lokalt arbeta in Agenda 2030-målen och kommunens vision i de dagliga verksamheterna är viktiga verktyg. Indikatorerna som redovisas i Hållbarhetsboksletet för 2019 ger en bild av vad som går åt rätt håll och var vi måste öka på takten.

Läget är en utmaning och en möjlighet

Västervik är till följd av den begränsade integreringen i en större region en mellanlägeskommun, i mångt och mycket en egen arbetsmarknad. Medan många andra kommuner kan dra nytta av närliggande större städer och storstäder är Västervik mer av sin egen lyckas smed. Detta ställer höga krav på näringslivets och arbetslivets utveckling i kommunen. Kommunen är attraktiv i sig, med attraktiva boendemiljöer och förutsättningar för en stark besöksnäring, men som har en stor utmaning i och med positionen i arbetsmarknadsnätverket. Det innebär att kommunen behöver göra allt för att integreras i ett större sammanhang på lång sikt, samtidigt som man behöver verka för en större och starkare egen arbetsmarknad på kort sikt.

Helhetsperspektiv och komplexitet

Det handlar ofta om komplexa förhållanden där det gäller att ha ett helhetsperspektiv. Klimatförändringarna leder bland annat till översvämningar, torka och förändrade odlingsförhållanden och ökar sårbarheten i den inhemska livsmedelsförsörjningen. Låga grundvatennivåer och extremt lite nederbörd blir följden. Ojämlighet kan skapa instabila samhällen med ökat våld. Försämrade folkhälsa leder till ökade vårdkostnader och kortare livslängd. Listan kan göras mycket längre och slutsatsen är därför enkel att dra: Omställning lönar sig. Konsten är att hitta smarta lösningar genom ett tvärsektorielt angreppssätt och inte fortsätta enligt traditionella stuprörmodeller.

Genom "WaterDrive" samverkar kommunen för en bättre miljö i Östersjön

Hållbar utveckling innebär att ta strategiska beslut som steg för steg leder mot ökad hållbarhet

Indikator	Mått	Västervik								Trend	Mål	Riket 2019	Kommentar
		2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012				
 1 INGEN FATTIGDOM	Barn i familjer med ekonomiskt bistånd	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hus-håll, andel (%)	7,9% (2018)	8,3% (2017)	8,1% (2016)	9,0% (2015)	9,2% (2014)	8,4% (2013)				8,9 % (2018)	Lägre än riksgenomsnittet /Kolada
 2 INGEN HUNGER	Åkermark med ekologisk odling (GN)	Andel ekologiskt odlad åkermark i av all åkermark (omställd)	18 % (2018)	17 % (2017)	18 % (2016)	17 % (2015)	15 % (2014)	17% (2013)		 		SEKOM medel 16% (2018)	Det nationella inriktingsmålet till 2030 är 30 % (Jordbruksverket).
 3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE	Självskattad hälsa	Andel som bedömer sitt hälso-tillstånd bra	70% (2018)	70% (2018)	67% (2015)	67% (2014)	67% (2014)	68% (2013)				70,0%	I nivå med riket för övrigt
	Andel långtidssjukskrivna för psykisk ohälsa	Andel pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar med psykisk ohälsa	Totalt: 49 43 Kvinnor: 52 (2018)	Män: 48 50 (2017)	Totalt: 49 47 Kvinnor: 50 (2016)	Män: 50 50 (2015)	Totalt: 45 30 Kvinnor: 30 (2014)	Män: 48 26 Kvinnor: 26 (2018)				Totalt: 49 40 Kvinnor: 40 (2018)	Antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar med diagnoskapitel F00-F99 dividerat med antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar. Data avser pågående sjukfall i slutet av december för valt år. Källa: Försäkringskassan.
	Ohälsotal	Antal sjukdagar per person och år (16-64 år)	Totalt: 30,4 Män: 24,7 Kvinnor: 36,5	Totalt: 31,6 Män: 26,0 Kvinnor: 37,4	Totalt: 32,8 Män: 27,2 Kvinnor: 38,7	Totalt: 33,9 Män: 28,5 Kvinnor: 39,6	Totalt: 33,4 Män: 27,8 Kvinnor: 39,1	Totalt: 31,9 Män: 26,4 Kvinnor: 37,7				Totalt: 23,5 Män: 18,8 Kvinnor: 28,3	Ingen stor skillnad de senaste åren men totalt positiv utveckling sedan 2000 både i riket och i kommunen
 4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA	Behörighet till gymnasiet	Andel (%) av alla elever i åk 9 baserat på 17 ämnen	89% 91,2% exkl. nyinvandrade elever och okänd bakgrund	77,8 % (83,5 % exkl. nyinvandrade och okänd bakgrund)	71,7 % (82,7 % exkl. nyinvandrade och okänd bakgrund)	73,8 % (83,1 % exkl okänd bakgrund)	84,5%	86,1%		 			Mål i kommunen är att andelen elever som har slutbetyg i åk 9 ska öka. Okänd bakgrund innebär elever där man saknar personnummer exempelvis att eleven inte blivit folkböförd ännu.
	Genomsnittligt meritvärdet för slutbetyget i åk 9	Genom-snittligt betygsvärde (SIRIS) kommunal huvudman	237,9% (241,0 exkl. nyinvandrade elever och okänd bakgrund)	217,4. (225,8 ex nyinvandrade och okänd bakgrund)	206,4 (226,7 ex nyinvandrade och okänd bakgrund)	218,9 (228,2 exkl okänd bakgrund)	231,8	226,7 (17)		 			Kommunens mål: Meritvärdet i årskurs 9 ska öka
 5 JÄMSTÄLLDHET	Representation i politiken	Andel män/kvinnor i kommunfullmäktige %	Män 56% 44%	Kvinnor 44%	Män 56% 44%	Kvinnor 47,4%	Män 52,6% 47,4%	Kvinnor 47,4%	Män 52,6% 47,4%				Lokala mål saknas - men värden mellan 40/60 och 60/40 bedöms jämlikt
	Föräldrapenningdagar om tas ut av pappan	Andel %	28,5	29,6	27,4	28,3	24,7	23,7				30,0%	Lokal mål saknas /Källa Kolada
 6 RENT VATTEN OCH SANITET	Andelen av kommunens sjöar, vattendrag och kustvatten som uppnår God Ekologisk Status	Andel (%) av statusklassade sjöar och vattendrag	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)	Sjöar 35%, Vattendrag 14 % (2015)		 			Ingen uppdatering har skett under 2019
	Årsmedelhalter av tungmetaller i kommunalt avloppsslam (GN)	Halt i mg/kg TS	Bly: 17,4 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,46 mg/kg	Bly: 16,1 mg/kg Kadmium: 0,69 mg/kg Kvicksilver: 0,41 mg/kg	Bly: 17,0 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,37 mg/kg	Bly: 17,4 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,45 mg/kg	Bly: 20,0 mg/kg Kadmium: 0,77 mg/kg Kvicksilver: 0,51 mg/kg	Bly: 12,0 mg/kg Kadmium: 0,80 mg/kg Kvicksilver: 0,40 mg/kg		 		Bly: 16,0 mg/kg Kadmium: 0,79 mg/kg Kvicksilver: 0,43 mg/kg	Gränsvärden klaras med god marginal. SEKOM medel 2018

Indikator	Mått	Västervik						Trend	Mål	Riket 2018	Kommentar	
		2019	2018	2017	2016	2015	2014					
	Energianvändning i inom kommunens bostäder och lokaler (GN)	kWh/m2	126 (VBAB) respektive 144 (TFAB) kWh/m2	130 (VBAB) respektive 147 (TFAB) kWh/m2	142 (VBAB) respektive 154 (TFAB) kWh/m2	142 (VBAB) respektive 154 (TFAB) kWh/m2	143 (VBAB) respektive 153 (TFAB) kWh/m2	146 (VBAB) respektive 155 (TFAB) kWh/m2				Målet 5 % minskning av energianvändningen har uppnåtts både för VBAB och TFAB - Uppdatering av äldre siffror normalårskorr.
	Andel förnybar och återvunnen energi i kommunala lokaler (ej bostäder)	Procent av den totala energi-användningen	95%	95%	95%	92%	83%	61%			94 % SEKOM (2018)	Trendbrott 2015 , beroende på kommunens ändrade elavtal med 100 % fossilfri el under andra halvan av 2015. Fossila delen avser spetsolja samt fossildel av avfallsförbränning.
	Energianvändning för kommunkoncernens transporter med bil (GN)	kWh/års-medarbetare	1020	1123	1095	1170	1033	1093			888 kWh SEKOM (2018)	Minskning 2019
	Arbetslöshet hela befolkningen	Andel (%) 16-64 år	8,7%	8,3%	8,9%	8,9%	9,4%	9,8%			7,4%	Kommunens mål minskad arbetslöshet i nivå med riket .Den registrerade arbetslösheten (andel av den registrerade arbetskraften) vid arbetsförmedlingen i Västervik
	Ungdomsarbetslöshet	Andel (%) 18-24 år	13,1%	11,0%	13,5%	13,4%	17,7%	19,6%			9,2%	
	Förvärvsfrekvens	Andel i befolkningen 20-64 år i för-värvsarbete	79,8% (2018)	79,1% (2017)	78,6% (2016)	78,6 % (2015)	78,2 % (2014)	77,1 % (2013)			79,5%	Något över Sverigemedel - liten skillnad mellan män och kvinnor
	Hållbar och resultatriktad verksamhet och ekonomi.	Resultat % av skatteintäkter, kommunal utjämning	1,5%	0,6%	3,6%	3,8%	2,7%	2,0%				Resultatet för 2019 ska uppgå till minst 0,75 % av skatteintäkter och kommunal utjämning.
	Nettotillväxt	Tillkomna företag minus upphörda	34	-9	7	-34	31	57				145 nystartade företag. Nystartade och inflyttade företag 217stycken. Upphörda och utflyttade företag 183 stycken. Nettoökning 34 (1%)
	Företagsklimat	Svenskt Näringslivs ranking	246	263	171	178	157	169				Rankningen innehåller totalt 18 faktorer som viktas olika tungt. Målet är att öka i ranking jämfört med förra året- ökning med 17 enheter vilket innebär att målet nåddes - fortfarande ligger kommunen på en mycket låg nivå
	Utbyggnad av bredband/fiber	Andel hushåll med anslutnings-möjligheter till fiber	92%	88%	79%	56%	46%	43%			82,2% (2018)	Fiberanslutningsmöjligheter ska finnas till 95 % i kommunen år 2020 (målet ändrat) Delmål för 2019 är 92 %.
	Antal resor med kollektivtrafiken	Antal påstigande i kollektiv-trafiken per invånare (KLT)	21,1	17,7	17,7	18,8	15,8	15,1			59 resor/kommuninvånare (Sverigemedel (SEKOM))	Betydligt fler resande under 2019 jämfört med tidigare år - Totalt var det 775 099 personer som klev på någon av hållplatserna i kommunen
	Besöksnätter	Antal kommersiella besöksnätter	282 117 (första halvåret 2019)	382 239	423 043	384 989	373 248	357 867			Ca 65 miljoner	Totalt antal gästnätter 282 117 st/6mån år 2019 enligt preliminär statistik för första halvåret 2019. Detta innebär en ökning med ca 8,2 % jämfört med 2018 (ökning med ca 21456 GN).

Indikator	Mått	Västervik							Trend	Mål	Riket 2018	Kommentar
		2019	2018	2017	2016	2015	2014					
 9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR	Pendling	Antal in- och utpendlare	Inpendlare: 1196 Utpendlare: 2173 (2018)	Inpendlare: 1196 Utpendlare: 2177 (2017)	Inpendlare: 1260 Utpendlare: 2178 (2016)	Inpendlare: 1296 Utpendlare: 2044 (2015)	Inpendlare: 1328 Utpendlare: 1945 (2014)	Inpendlare: 1287 Utpendlare: 1909 (2013)				Under 2018 låg både inpendlingen och utpendlingen på nästan exakt samma nivå som året innan (Negativt pendlingsnetto på 977 personer) Antal personer som både arbetar och bor i kommunen var 14 278 vilket är ett 50 tal fler än året innan.
 10 MINSKAD OJÄMLIKHET	Ginikoefficient	Index 0-1; sammanräknad inkomst (SCB)	0,355 (2018)	0,355 (2017)	0,360 (2016)	0,363 (2015)	0,365 (2014)	0,367 (2013)			0,407 (2018)	0 innebär att alla individer har exakt lika stora tillgångar (dvs total jämlikhet) medan 1 innebär total ojämlikhet.
 11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN	Flyttningsnetto	Antal inflyttade - antal utflyttade	+114	+172	+201	+516	+156	+176			13 842	Målet är ett positivt flyttnetto. Antalet kommuninvånare minskade med 1 person
	Demografisk försörjningskvot	Summan av 0-19 år och 65+ /befolkning 20-64 år x100	95	93	91	89	88				76	
	Partikelhalt i tätortsluften PM10 - årsmedelvärde	µg/m ³	9,1 µg/m ³ (2017)	9,1 µg/m ³ (2017)	9,1 µg/m ³ (2017)		10,5 µg/m ³ (2015)	9,3 µg/m ³ (2013)				Planerad mätning i Västervik 2019 genomfördes inte - uppskjutet till 2021
	Partikelhalt i tätortsluften PM2.5-årsmedelvärde	µg/m ³	4,6 µg/m ³ (2017)	4,6 µg/m ³ (2017)	4,6 µg/m ³ (2017)			5,8 µg/m ³ (2011)				
 12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION	Hushållsavfall från kommuninvånarna, totalt inkl producentansvar (GN)	kg/inv	528 kg	543 kg	546 kg	554 kg	556 kg	576 kg			466 kg (2018) Avfall Sverige	År 2020 har det totala mängden hushållsavfall minskat i jämförelse med 2014.
	Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar (matavfall och förpackningar)	%	Villor: 92 % (68 % FNI % matavfall) Flerfamiljshus: 46 % FNI (31 % matavfall)	Villor: 89 % (67 % FNI % matavfall) Flerfamiljshus: 45 % FNI (19 % matavfall)	Villor: 90 % (66 % FNI % matavfall) Flerfamiljshus: 55 % FNI (11 % matavfall)	Villor: 88 % (69 % FNI % matavfall) Flerfamiljshus: 40 % FNI, matavfall)	Villor: 89 % (43%matavfall Flerfamiljshus: 40 % (9% matavfall)	Villor: 88 % (39% matavfall) Flerfamiljshus: 37 % (7% matavfall)				Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar ska öka till 90 % till år 2020. Värdena mellan åren är svåra att jämföra rakt av pga VMEAB har bytt kundsystem
	Utsorterat avfall enligt producentansvar	kg/inv	tid, 27,1 kg, papper 17,5 kg metall 2,8 kg, plast 11,8 kg, glas 21,6 kg	tid, 34,4 kg, papper 17,9 kg metall 3 kg, plast 10,5 kg, glas 21,9 kg (2017)	tid, 34,4 kg, papper 17,9 kg metall 3 kg, plast 10,5 kg, glas 21,9 kg	tid, 36,2 kg, papper 18,4 kg metall 3,5 kg, plast 11,4 kg, glas 21,9 kg	tid, 39,6 kg, papper 18,7 kg metall 3,6 kg, plast 11,5 kg, glas 22,2 kg	tid, 38,5 kg, papper 17,6 kg metall 4,3 kg, plast 11 kg, glas 14,8 kg				Materialåtervinningen ska öka Siffrorna bör inte ses som exakta värden då geografiska upptagningsområden kan skilja sig mot kommungränserna. (källa FTI)
 13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN	Utsläpp av växthusgaser i Västerviks kommun (GN)	1000 ton växthusgaser per sektor och år	210,6 (2017)	212,3 (2016)	211,7 (2015)	223,6 (2014)	215,6 (2013)	218,2 (2012)			52 715 (2017)	Eftersläpning i uppgifterna och korrigerat bakåt i tiden. Mål till 2020 är 40 % minskning från ca 280 000 ton 1990. Källa SMED
	Utsläpp av koldioxid från fossila bränslen (energi och transportsektorn) i kommunen/invånare	ton CO ₂ /inv	3,4 ton (2017)	3,5 ton (2016)	3,5 ton (2015)	3,7 ton (2014)	3,5 ton (2013)	3,6 ton (2012)			4,2 ton (2015)	Eftersläpning i uppgifterna och korrigerat bakåt i tiden. Målet är 50 % minskning till 2020. Långt kvar till nationella etappmålet 2,3 ton/inv (2020). Nationellt mål 0,5 ton/inv (2045)

Indikator	Mått	Västervik						Trend	Mål	Riket 2018	Kommentar	
		2018	2017	2016	2015	2014						
 13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN	Utsläpp av fossil CO2 i kommunen från tjänsteresor med bil (GN)	ton CO ₂ /års-medarbetare	0,16	0,18	0,19	0,22	0,20	0,22			0,18 ton SEKOM (2018)	Målet är att minska med 5 % till 2018 från 2017. Resandet med privata fordon mot milersättning minskade också med ca 1000 mil mot föregående år
	Andel av fordonsenhetens bilar som drivs med fossilbränslefria drivmedel	Procent av totala antalet bilar som är el eller biogasbilar	44%	38%	37%	32%	27%	25%				Målet är 80 % till 2020. Under året har 20 st. eldrivna fordon köpts in och 10-talet lätta lastbilar som tidigare drevs på diesel har bytts ut till HVO-drivna Även biogasbilarna ökar i antal då vi byter ut dieseldrivna personbilar
 14 HAV OCH MARINA RESURSER	Säsongsmässig syrgasbrist i djuphålan under augusti månad 60 m Gamlebyviken	Syrgashalt ml/l	3,5	3,5	2,9	2,5	2,5	3,3				Syrgashalten i Gamlebyvikens djuphåla överstiger 2,0 ml/l i augusti månad. Under resten av året är syrehalten mellan 3,5-9,7 ml/l - minskningen är säsongsmässig. Halten skall vara > 3,5 ml/l
	Andelen av kommunens kustvatten som uppnår God Ekologisk Status	Andel (%) av statusklassade kustvatten	0%	0%	0%	0%	0%	0%				Ingen uppdatering under 2019
	Minskad utsläpp av kväve och fosfor till kommunens kustvatten	ton kväve och fosfor per år	Minskning 3,5 ton kväve 0,5 ton fosfor	Minskning 2,5 ton kväve 0,4 ton fosfor	Minskning 4,6 ton kväve 0,5 ton fosfor							Genomförda åtgärder under 2019; Markkartering, gödselhantering, strukturkalning, anlägga våtmarker och kalfilterdiken samt bevattning av åkermark med vatten från Dynestadsviken. Dessutom åtgärder i reningsverk och enskilda avlopp
 15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	Nedfall av svavel - krondropp	kg/ha och år (hydrologiskt år) i Risebo	0,6 kg (2017/2018)	0,8 kg (2016/2017)	0,4 kg (2015/16)	1,4 kg (2014/15)	1,1 kg (2013/14)	1,1 kg (2012/13)				
	Nedfall av kväve-krondropp	kg/ha och år (hydrologiskt år) Risebo	1,5 kg (2016/2017)	1,3 kg (2016/2017)	1,0 kg (2015/16)	2,1 kg (2014/15)	1,6 kg (2013/14)	1,4 kg (2012/13)				
	Inköp av ekologiska livsmedel i den kommunala organisationen (GN)	Andel (%) av alla livsmedelsinköp	27,1%	28,7%	30,4%	22,2%	17,9%	13,1%			SEKOM medel 32 % (2018)	Uppdaterade siffror för 2014-2017.
	Andel skyddad natur genom naturreservat och biotopskydd (GN)	Andel skyddad natur genom naturreservat och biotop-skydd i (%) av den totala arealen	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,1% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)			SEKOM medel 6,1 % (2017)	Nationella skyddsmål till år 2020 är 20 % land- och sötvattensområden samt 10 % marin miljö. Inga nya skyddade områden i kommunen under 2019

Indikator	Mått	Västervik							Trend	Mål	Riket 2018	Kommentar
		2019	2018	2017	2016	2015	2014					
	Valdeltagande	Andel (%) av de röstberättigade i EU-valet	49,4%	–	–	–	–	43,6%			55,3%	Ökat valdeltagande i EU-valet i kommunen med nästan 6 %-enheter sedan förra valet 2014. i riket ökade valdeltagande med 4,2%
	Anmälda brott	Antal anmälda brott per 10000 invånare	785	768	918	886	858	830			1506	Viss ökning jämfört med året innan men betydlig minskning i jämförelse med tidigare åren. Betydlig lägre nivå än riket som helhet.
	Anmälda våldsbrott	Antal anmälda våldsbrott brott per 10000 invånare	77	80	79	94	96	108			106	Våldsbrotten i kommunen ligger på ungefär samma nivå som de två senaste åren och betydligt lägre nivåer jämfört med 2014-2016, Betydlig lägre nivå än riket som helhet.

VÄSTERVIKS
KOMMUN